

mokslas menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1971 METAI
GEGUZĖS MĖNESIO 22 D. / MAY 22, 1971
PART TWO NR. 120 (21)

Šiame numery

KULTŪRINIS SPINDULIAVIMAS.
LITUANISTIKOS INSTITUTO DVIDEŠIMTMETIS.
PETRO MALDEIKIO DERLIUS.
DAILES GRUPĖS PARODA.
CIURLIONIO ANSAMBLIO ISVYKA I VENECUELĄ IR KOLUMBIJĄ.
ISSILAIKYTI SVETIMŲ VANDENŲ PAVIRŠIUJE.
AKADEMINIO JAUNIMO ŽODŽIAI IR SIELA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.
SEIMOS SVENTES.
WASHINGTONO LIETUVES SU JAV VICEPREZIDENTO ŽMONA.
PAGERBTA STALO TENISO KARALAITĖ.
GINTARO BALIUS IR DEBIUTANTES.

Lituanistikos inst. dvidešimtmetis

Suvažiavimo belaukiant, pokalbis su pirm. dr. V. Maciūnu

Gegužės 29-31 d. Chicagoje (Mid-America Inn, 5001 West 79 St.) vyksta Lituanistikos Instituto suvažiavimas. Ta proga kreipėmės į LI prezidentą dr. Vincą Maciūną su keliais paklausimais apie LI ir dabartinį suvažiavimą.

— Gai galėtumėt trumpai paformuluoti "Draugo skaitytojus apie LI, jo pobūdį ir tikslus."

— LI tikslas išieškoti naują pavadinimą: tai lituanistika. Pagal statutą, LI yra mokslinių tyrimų įstaiga, kurios tikslas "tirti lietuvių kalbą, literatūrą, spaudą, tautotyrą, Lietuvos istoriją, lietuvių išievojimo istoriją ir kitus su Lietuva ir jos kultūra susijusius klausimus". LI buvo įsteigtas prieš dvidešimt metų Chicagoje ir kiek vėliau įregistruotas Ilinojaus valstybėje. Pirmuoju LI prezidentu buvo išrinktas dr. P. Jonikas, kuriam ir teko pagrindinė naujai įsteigtojo instituto organizavimosi našta. Antrasis LI prezidentas buvo dr. J. Balyš, o jam 1967 atsisakius iš to pareigų, jas laikinai perėmė dr. A. Plateris. Dabartiniam, 1969 m. išrinktam LI prezidentui, 1969 m. pirmininko (arba pagal LI statutą, prezidento) pareigas atiteko man; viceprezidentas yra dr. A. Plateris ir sekretorius A. Vaidulaitis. Finansiniais LI reikalais rūpinasi LI Iždo taryba, kuriai dabar pirmininkauja dr. T. Remeikis. LI turi 8 skyrius: lietuvių kalbos, lietuvių literatūros, lietuvių tautotyras, lietuvių spaudos istorijos ir bibliografijos, Lietuvos istorijos, lietuvių išievojimo istorijos, Lietuvos žemės mokslų (t. y. geografijos, geologijos ir t. t.) ir Lietuvos teisės ir socialinių mokslų.

— Kiek narių turi LI?

— Pačioje pradžioje LI-te bu-

vo tik 24 nariai, iš kurių dabar jau yra mirę K. Avizonis, M. ir Vc. Biržiškos, V. Krėvė, J. Matusas, K. Pakštas, A. Šapoka. Ilgainiui buvo išrinkta daugiau narių ir šiuo metu LI turi 69 tikrąsios narius ir 4 narius-talkininkus. Turi LI ir vieną garbės narį — žinomąjį lietuvių rašytoją ir "Alkos" muziejaus bei bibliotekos kūrėją prel. P. Jura. LI garbės nariu buvo ir prieš porą metų miręs ilgametis PLB pirm. J. Bačiūnas, taip pat didelis lietuvių rašytojas.

— Ar daug yra LI narių tarpe jaunosios kartos mokslo žmonių?

— Pirmąjį LI branduolį sudarė buvę lituanistinių dalykų dėstytojai Lietuvos universitetuose ir Lietuvos Mokslų akademijos bendradarbiai; taigi vyresniosios, jau Lietuvoje pasireiškusių kartos mokslininkai. Vėliau naujus LI narius renkant, vis didėjo jaunosios kartos, jau Lietuvoje aukštųjų mokslų išėjusių, žmonių skaičius ir dabar jų yra ketvirta visų LI narių dalis, ar net kiek ir daugiau. Reikia laukti, kad jų skaičius LI-te didės, ir jie ilgainiui turės perimti paties LI vadovavimą. Tai mūsų jaunieji istorikai, filologai, social. mokslų atstovai, kurių daugumas buvo pasirinkę lituanistines temas daktaro disertacijoms, o dabar dėsto įvairiuose universitetuose bei katedruose, ir toliau neatsisakydami savo lituanistinių interesų. Norime tikėti, kad jų įtraukimas LI-tan tuos jų lituanistinius polinkius dar sustiprins. Reikia taip pat aktyviai skatinti ir jaunesnius, dar tebestudijuojančius, pasirinkti savo studijose panašų lituanistinį kelią. Tada ir vyresnieji lituanistai galės būti ramūs, kad po savęs čia nepalikime lituanistikos tuštumos.

— Ar LI-te yra narių nelietuvių?

— Taip, jų yra dabar trys. Ir visi kaip sutartinai savo pavardes pradeda raide S. Visų pirma tai žymusis lituanistas prof. A. Sennas, kurs taip artimai susigyvenęs su lietuviais, kad net nesinori jį vadinti nelietuviu. Taip pat malonu LI narių tarpe turėti du jaunesnius: Pensylvanijos valstybinio univ. prof. W. Schmalstiegą, jau reikšmingai iškilusį lituanistikoje, ir Kalifornijos univ. prof. R. Sealey, gerai mums žinomą iš lietuvių spaudos.

— Kurios dalykus pabrėžtumėte LI veikloje?

— Esminis kiekvienos organizacijos uždavinys yra jungti draugų asmenis turinčius tuos pačius politinius, ar mokslinius, ar apskritai kultūrinius, ar ekonominius ir t. t. tikslus, palaikyti jų savitarpio bendradarbiavimą ir daryti užsibrėžtų bendrų tikslų siekimą sėkmingesnį. Taip ir LI svarbus uždavinys išlaikyti lituanistinį interesus gyvą. Pereidami į konkrečius ir labiau visiems pastebi-

mus LI veiklos dalykus, išskelsime ypač jų du: LI suvažiavimus ir mokslinius leidinius. Deja, mūsų išievojimo gyvenimo sąlygos nėra labai palankios nei mokslo veiklų leidimui, nei dažnesniam suvažiavimų rengimui.

— Kaip yra su LI suvažiavimais?

— LI suvažiavimų ligi šiol turėjome du: 1964 m. Washingtone ir 1966 m. Philadelphijoje. Kadangi, bent tada, daugumas LI narių buvo susispietę rytiniame JAV pakrastyje ir nemaža jų gyveno Washingtono ir Philadelphijoje, tai dėl plg. nedidelių atstumų buvo lengviau anuos suvažiavimus surengti. Platesnei liet. visuomenei jie betgi mažiau tegalėjo būti naudingi, nes tų dviejų miestų liet. kolonijos plg. negausios. Tad paskaitos susilaukė labai riboto klausytojų skaičiaus, ir pats LI suvažiavimas liko lyg ir uždaru LI narių susirinkimu. Šiam trečiajam LI suvažiavimui pasirinkome lietuvių išievojimo "sostinę". Juoba, kad šiuo 1971 metus galime laikyti LI suvažiavimais, nes čia, Chicagoje, prieš 20 metų LI ir buvo įsteigtas. Kad šis suvažiavimas turėtų didesnės išliekamos reikšmės, esame pasiryžę suvažiavime skaitytus pranešimus paskelbti atskiru leidiniu: LI-tui teks pasvarstyti galimybes ateityje turėti šalia visuotinių ir mažesnių rajoninių LI suvažiavimų, kuriuos būtų galima ir lengviau ir dažniau surengti.

— O kokie reikalai su LI leidiniais?

— Trumpai atsakant, nekokie. Čia tuoj susiduriame su sunkiai nugalimu lėšų klausimu. ar tiksliau, su lėšų trūkumo klausimu. Vis dėlto, reikia pasidžiaugti, kad su kultūros fondo finansine parama LI galėjo išleisti vieną pačių svarbiųjų ir stambiųjų išievojimo lituanistinių veikalų Vaclovo Biržiškos trijų tomų "Aleksandryną". LI dar yra išleidęs dvi ne per dideles "Lituanistikos Darbų" knygas. Rengiama yra ir trečioji LD knyga, kurią suredaguoti yra man pavesta.

Savaime suprantama, kad analais suminėtais negausiais leidiniais anaipol nesiriboją LI narių mokslinė veikla. Lituanistinių rašinių jie yra daug skelbę lietuvių ir nelietuvių periodikoje ir moksliniuose žurnaluose. Lietuvių Enciklopedijoje ir net atskirais leidiniais. Jų įnašas išievojimo lituanistikon ir apskritai jos kultūrinin gyvenimui yra neabejotinai labai reikšmingas.

— Kaip sekasi su "Lituanistikos Darbų" III knyga?

— Ir gerai, ir blogai! Gera yra tai, kad turime pažadėtų vertingų straipsnių didesniam LD tomui, o daly jų jau ir gavome, pvz. stambiai lingvistinę dr. P. Skardžiaus studiją apie lietuvių vandenvardžius, kalbinius dr. P. Joniko ir dr. W. (Nukelta į 2 psl.)

A. Tamošaitienė.

Tolamos (gobelenas)

Petro Maldeikio derlius

VYTAUTAS BAGDANAVICIUS, MIO

Gali taip paradoksiškai atsitikti, kad mes Maldeikį geriau pažinsime tik tada, kai jis nuo mūsų kiek atsitols. Taigi, dabar, kai jis, po ilgo gyvenimo Chicagoje, keliai į tolimą Arizoną, mums parūpsta sužinoti, ką mes iš savo tarpo išleidžiame. Man, besiruošiant šiam pasakymui,

Petras Maldeikis

leisti sau garbę, Maldeikis šitaip išsitaria apie dvi mums labai reikšmingas sritis — bendrąjį atsitolinimą. Taigi, dabar, kai jis, po ilgo gyvenimo Chicagoje, keliai į tolimą Arizoną, mums parūpsta sužinoti, ką mes iš savo tarpo išleidžiame. Man, besiruošiant šiam pasakymui,

leisti sau garbę, Maldeikis šitaip išsitaria apie dvi mums labai reikšmingas sritis — bendrąjį atsitolinimą. Taigi, dabar, kai jis, po ilgo gyvenimo Chicagoje, keliai į tolimą Arizoną, mums parūpsta sužinoti, ką mes iš savo tarpo išleidžiame. Man, besiruošiant šiam pasakymui,

Pedagoginė sritis

Pradėkime nuo pedagoginės srities. Auklėjimo sritis, kurioje seniai dirba Maldeikis, yra beveik ir kiekvieno iš mūsų dėsio sritis.

Savo veikale Vakarų Europos ir JAV auklėjimas, kurio išleidimą "Sūduvos" leidykla gali

laikyti sau garbę, Maldeikis šitaip išsitaria apie dvi mums labai reikšmingas sritis — bendrąjį atsitolinimą. Taigi, dabar, kai jis, po ilgo gyvenimo Chicagoje, keliai į tolimą Arizoną, mums parūpsta sužinoti, ką mes iš savo tarpo išleidžiame. Man, besiruošiant šiam pasakymui,

Taigi, mūsų jaunoji karta, kuri mano, kad mes norime juos laikyti uždarama tautiškame auklėjime, Maldeikyje turi tokį mokytoją, kuris kultūrinės atvirybės reikšmę auklėjime supranta. Atrodo, kad ir mums visiems, kurie rūpinamės jaunuomenės auklėjimu, reikia į šį atvirumą atsivelti, jei nenorime patekti į akligatvį.

Savo knygoje: Vakarų Europos ir JAV auklėjimas" Maldeikis patikimu būdu apžvelgia įvairių kraštų auklėjimo sistemas. Ir jei kas ieškoms kada šiuo reikalu informacijos, geresnės nerastas nei švietimo kalbose, negu šiame veikle. Net komunistiniam auklėjimui pažinti Maldeikis yra vertingas. Jis turi teisingą žodį į jam, šalia kritiško. Maldeikis pastebi, kad šis auklėjimas turi tam tikros rūšies idealizmą (137 psl.).

Būdamas bendruomeninio auklėjimo šalininkas, Maldeikis tačiau nei iš tolo nepritaria modernioms Amerikos pedagogo Dewey pažiūroms, kur bendruomenė faktiškai nori apsieiti be pilnai suprasto mokytojo, sakydama, "kad žmogus auklėjasi, tik (Nukelta į 2 psl.)

Kultūrinis spinduliavimas

Paskutinėmis dienomis lankantis vienoj kitoj tolimesnėje lietuvių kolonijoje teko patirti, koks gyvas yra susidomėjimas mūsų kultūriniais įvykiais didesniuose mūsų išievojimo centruose. Klausinėja, kaip pavyko "Traviatos" operos pastatymas, kaip kiti kultūriniai dalykai.

Tai atkreipia visų mūsų dėmesį, kad kultūriniai įvykiai yra labai svarbūs ne tik toms kolonijoms, kuriose jie įvyksta, bet ir visai lietuvių išievojai. Juos sekama, jais džiaugiamasi, jais didžiuojamasi, ir tai yra ne tik vietos talentų iškilimas, dalyvių šviesus pergyvenimas, bet ir taip pat lietuviškojo kultūrinio džiaugsmo ugdymas tolimiausiuose mūsų išievojimo kampeliuose. Tai mūsų kultūrinio laimėjimų spinduliavimas į tolimąsias periferijas, ir kartais lengva net nuspręsti, kur jų didesnė reikšmė — vietoje ar už didesnių atstumų.

Išievojimo kultūrinių laimėjimų spinduliai įstengia protarpiais, kad ir ne taip gausiai, prasiveržti ir pro geležinę uždangą. Jeigu išievojimo politiniai žygiai okupantų kontroliuojamoje spaudoje suminimi tik su keiksnojimais, tai išievojimo kultūrinių įvykių dažnai nebedrįstama niekinti, net daug kartų būna nepatogu apie juos ir nutylėti ir jie vienkioj ar kitokioj formoj randa suminėjamą okupuotos Lietuvos spaudoje, kad ir ne taip gausiai. Tėvynėje esantieji mūsų broliai patiria apie tai, ir jiems džiugu, kad ir dolerių šalis nenustelbė mūsų kultūrinių polėkių.

Šalia šio kultūrinių įvykių spinduliavimo erdvės atžvilgiu, vyks jų spinduliavimas ir laiko atžvilgiu: jie liks atžymėti ateities kultūros istorijoje. Jų garsas išliks ilgiau už pačius tų kultūri-

nių įvykių kūrėjus. Dėl viso to mūsų žymesnieji kultūriniai užlietuvių kolonijoje teko patirti, koks gyvas yra susidomėjimas mūsų kultūriniais įvykiais didesniuose mūsų išievojimo centruose. Klausinėja, kaip pavyko "Traviatos" operos pastatymas, kaip kiti kultūriniai dalykai.

Viena iš tam kultūriniam spinduliavimui skleisti svarbiųjų priemonių yra mūsų periodinė spauda. Reikia visiems suvokti, kad jos padėtis darosi nuolat sunkesnė. Faktas, kad paskutinėmis dienomis laikraštinio popieriaus kainą pakilo 15 dolerių už toną. Pašto patarnavimas šiomis dienomis pabrango 14,2 procento. Negana to — po 14,2 procento pašto išlaidos laikraščių ekspediciškai brangės kasmet per visus 10 metų. Pakils daugiau negu dvigubai. Nenuostabu, kad Chicagoje, kur lenkų, atrodo, yra bešalinėjamą okupuotos Lietuvos spaudą, bent gi daugiau negu daugelyje Lenkijos miestų, jau sustoję ešes ilgametis dienraštis "Dziennik Chicagoski".

Lietuviški laikraščiai dar laisvųjų spinduliavimo erdvės atžvilgiu, vyks jų spinduliavimas ir laiko atžvilgiu: jie liks atžymėti ateities kultūros istorijoje. Jų garsas išliks ilgiau už pačius tų kultūri-

Dr. Vincas Maciūnas

rie dirba su žymiais mažesniu atlyginimu, negu gautų bet kur kitur, o svarbiausia — dėka idealistų leidėjų ryžto. Bet ir pati visuomenė turi tą pasiaukojimą suprasti, savąją spaudą rūpintis kaip tikrai sava, lengvesne ranka skiriant dolerių sava spaudai palaikyti, atmenant, kad per ją vyksta didysis mūsų kultūrinio gyvenimo spinduliavimas ir erd- J. Daugl.

DAILĖS GRUPĖS PARODA

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Praeitą šeštadienį Chicagos Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta Dailės grupės meno paroda. Šioje parodoje dalyvauja septyniolika dailininkų su penkiasdešimt penkiais darbais.

Šioji Dailės meno paroda nieko daug nesiskiria nuo ankstesniųjų sukurto meno parodų. Kaip įprasta bendrinėse parodose ir čia matyti įvairūs stiliai bei technikos. Jeigu meniniu atžvilgiu ir nėra didelio skirtumo nuo ankstesniųjų parodų, tačiau skirtumas yra toks, kad šioje parodoje yra dalyvaujančių naujų dailininkų.

„Senieji“ dailininkai Ambrozaitienė, Balukas, Banienė, Baužienė, Blyskis, Ramonis, Sodeikienė, Stankūnienė ir Trinkūnas save prisistato tokiais pat, nepasikeitusiai darbais, vieni meniskai stipresni, kiti menkesni, tačiau prisilaikantys prie to paties savo stiliaus ir to paties meninio lygio, kokius mes juos pažįstame iš ankstesniųjų meno parodų. Tikrai skulptorius Petras Aleksa kiekvienoje parodoje pasirodo su naujais ir originaliais kūriniais. Ir šioje parodoje jis mums pristato du darbus: „Pusiau“ — apvalumas vis dalinamas pusiau iš kurio gaunami šeši gabalai.

Antrasis darbas „Alegorija“ idomi tuomi, kad jos gaublys sukurtas kolažo būdu, paimitas iš laikraščių įvairių nuotraukų vaizdus, o tuose vaizduose mes galime atrasti įvairių lietuviškų veikėjų veidus, neišskiriant ne paties kūrinio autoriaus.

Naujieji šios parodos dailininkai yra: Dalia Reiklytė — Alekna su savo kruopščiais, išradiniais ofortais; Raminta M. Baukytė su Trimis audiniais; Irena Mitkutė su keturiais darbais, ypač įdomūs ofortai; Jonas Neimanas dalyvauja su dviem labai moderniškais nudvasintomis konstrukcijomis — viena, sukalta ant grindų pamesta lenta, kita — suveržta stotra virvė; Viktoras Petrikonis — keturi paveikslai, iš kurių „Jūros dugne“ išreiškia jūrų gilumos paslaptingumą; Kęstutis Trimakas pasirodo su trimis akrilais, kurie linksmi ir žaismingi savo nuotakomis. Dalia Barmutė — Zikienė viena iš grafičių, kurios „Priverstas pasikartojimas“ stiprus savo gyvomis ir judančiomis formomis.

Iš kiekvienos meno parodos, nežiūrint kokių būdu dailininkas išreiškia savo mintis, žiūrovas turi išsinešti ką nors naujo, įspūdingo, paklausaus. Šios Dailės gru-

Dailės grupės dailininkų parodos atidarymo metu Čiurlionio galerijoje. Iš kairės pirm. eilėje: R. Baukytė, I. Mitkutė, D. Reiklytė-Alekienė, N. Banienė, Z. Sodeikienė — nauja grupės pirmininkė, D. Ancevičienė. Stovi: V. Petrikonis, D. Barmutė-Zikienė, K. Trimakas ir P. Aleksa.

pės parodos kai kurie darbai sukelia pasigrožėjimo ir estetiškų jausmų, kai kurie priverčia susimąstyti, kai kurie nustebina savo drąsa ir naujumu, kurių šioje galerijoje taip reta. Bet iš bendrinių parodos visko galime tikėtis ir tai yra gerai, kad kiekviena paroda įneša ką nors naujo, išjudindama jos lankytojus ir parodo, kaip didysis abstraktistas Kandinsky kad sakė, jog kiekvienas meno kūrinys yra savų laikų vaikas.

Lituanistikos institutas

(Atkelta iš 1 psl.)

Schmalstiego straipsnius, dr. J. Slavėno rašinį iš Klaipėdos klausimo istorijos ir kt. Taip pat turime įdomios rankraštinės medžiagos, kuri dar nebuvo spaudoje skelbta; tarp kitų turime tris K. Būgos, 5 Maiorinio ir net 24 žemaitės laiškus. Pastaruosius būtų derėję paskelbti kaip tik šiemet, kada sueina 50 metų nuo tos rašytojos-klauskos mirties. Deja, LD knygos išleidimą teko atidėti dar nežinia kuriam laikui, nes Lietuvių fondas mums nepaėkė prastos paramos, o kitų lėšų LI neturi.

— Ar turėtumėt kokių infor-

macijų apie įvykstantį suvažiavimą?

— Nieko daug painformuoti neturiu, nes LI programa yra galutinai sudaryta ir skelbiama. Be to, „Draugo“ skaitytojai apie daugumą paskaitų jau žino iš tų trumpų pranešimų, kuriems „Draugas“ nepasiekė vietos savo kronikos skiltyje.

Paskaitų turėsime gana daug. Tai yra akivaizdus pritarimo suvažiavimui ženklas. Malonu taip pat, kad šalia vyresniojo amžiaus paskaitininkų girdėsime ir visos eilės mūsų jaunųjų organizacijų aspiracijas. Tam tikra naujovė LI suvažiavimų praktikoje yra ta, kad dalį laiko užleisdome kitoms organizacijoms, turinčioms mums artimų liet. kultūrinių tikslų: architektai turės pokalbį apie lietuviškas aspiracijas architektūroje, o JAV LB centro valdyba šeštadienį vakare rengia simpoziumą mūsų išsilvę kutūrinės politikos klausimais. Viena paskaita bus anglų kalba. Tai jauno kalbininko Northwestern univ. prof. G. Fordo pranešimas apie jo neseniai išleistą Mažvyda katekizmo ir kitus leidinius. Jį pasikviesdami, mes ne tik norėjome pagerbti jį patį, bet drauge parodyti, kad LI labai įvertina kitataučių mokslininkų įnašą lituanistikon. Pirmadienį (V. 31) dar turėsime pasitarimą LI organizaciniais reikalais, o viešąją LI suvažiavimo dalį baigsime sekmadienį vakare banketu, kurio meninę programą atliks mūsų žinomi muzikai instrumentalistai P. Armonas, P. Matiušas ir M. Motekaitis. Akademinei banketo dalyje PLB pirm. S. Barzdukas ir Ohio valstybinio univ. prof. dr. R. Šilbajoris trumpai paryškina aktualią ypač mūsų moksliniam jaunimui problemą: lietuvių mokslininkas visų išsilvęjos ir amerikietiškos visomenės sankryžoje

LI suvažiavimą rengia Chica-

Ieškodamas atsakymo į šį, tokį reikšmingą, klausimą, Maldeikis prieina nuomonės, kad bendras visiems galiojantis atsakymas vargiai ar čia yra galimas. Tai yra dėl to, kad žmonija yra susiskaldžiusi į daugelį vienas kitam priešingų tikslų, dėl to ir pažanga netenka vieno, visiems priimtino idealo (18—19 psl.).

Jeigu pažanga nevyksta nei pagal bendrą tikslą, nei pagal gamtos dėsningumą, tai Maldeikiui iš to kyla ši išvada: „Ne kiekvienas pasikeitimas gali būti pažangos atžvilgiu teigiamai vertinamas ir ne visos naujybės reiškia pažangą“ (21 psl.).

Sis pasisakymas mums rūpimu klausimu duoda praktišką atsakymą Koks jis yra? — Jis mums sako, kad visus naujumus, kurie mums šiandien yra siūlomi, nei mes galime besąlygiškai priimti, nei be atodairios atmeti. Kiekvieną naują mes turime sutikti kritiškai vertindami, bet be atsineštinio neigiamo nusistatymo. Tik šitokių naujų sutikimu mes pasitarnausime mūsų jaunajai karta, padėdami jai susiorientuoti ir apsispręsti, kurie naujumi yra priimtini, kurie ne. Naujumas vien dėl to, kad jis yra naujas, nėra pakankamas pagrindas jį teigiamai vertinti. Bet įrodinėjimas, sakantis, kad šis pasiūlymas yra negeras dėl to, kad ligi šiol pas mus jo nebuvo, — taip pat yra nepakankamas pagrindas naujumiui atmesti.

Malonu pastebėti, kad ir religinėje srityje Maldeikis pažangą iš pagrindų neatmeta. Tai aiškėja iš šito jo pasisakymo: „Nurodymas siekti dieviško tobulumo, reikalavimas mylėti kiekvieną kitą žmogų ir ieškojimas išsilavinimo tiesoje — dar niekada žmonijos nebuvo nei pilnai išgyventi, nei pralenkti“ (139p.). Bet jei žmonijos tobulumas nėra užbaigtas, tai įvairūs ieškojimai, net religinėje ir dorinėje srityje, yra galimi ir teisėti.

Jeigu Maldeikis turi neabejotinai vietą mūsų pedagoginėje ir psichologinėje studijose, tai šia knyga, šalia kitų savo straipsnių, jis tenka vertinti ir kaip filosofas.

LI suvažiavimą rengia Chica-

LI suvažiavimą rengia Chica-

LI suvažiavimą rengia Chica-

LI suvažiavimą rengia Chica-

LI suvažiavimą rengia Chica-

LI suvažiavimą rengia Chica-

LI suvažiavimą rengia Chica-

goje reziduojanti LI Izdo taryba, vadovaujama dr. T. Remekio, kuriam ir teko pagrindinė gausių suvažiavimo rengimo darbų ir rūpesčių našta. Man pačiam teko daugiau ribotus suvažiavimo mokslnės programos sudarymu. Mes tikimės, kad Chicago lietuviškoji visuomenė palankiai įvertins mūsų pastangas, gausiai atsilankydama į suvažiavimo paskaitas, bendrus pietus ir banketą.

Mumijų autopsijos

Virginijos universiteto Medicinos kolegijos profesorius pasiryžo daryti mumijų autopsijas, tikėdamiesi, kad tai padės su-

sekti senovėje siautusias ligas. Autopsijoms vadovaus klinikinės patologijos profesorius dr. Marvin J. Allison, kuris veda užkrečiamųjų ligų laboratoriją. Universitetas jau turi 10 mumijų, atgabentų iš Peru. Šios mumijos buvo padarytos mėgindančiomis, ilgą laiką jas džiovinant tyrlankių sausumose. Jose visi organai yra pasilikę, ne taip, kaip Egipto mumijose, iš kurių vidaus organai balsamuojant buvo išimami. Dabar mokslininkai tās mumijas atmirks ir darys autopsijas. Seniausio universiteto turima mumija yra iš 265 m. prieš Kristų, naujausia — iš 1650 m. mūsų eros.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR SLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. 695-053 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv., 1 iki 7 popiet; antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta, perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmadienį ir ketv. 1—4 ir 7—9; antradienį ir penktadienį 10—4; šeštadienį 10—2 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepi, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso Tel. PR 8-2230
Namy — rezid. — PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 1—4 p. p. ir p. p. iki 8 val. Trečiad. ir šeštadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštadienį tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.
Skambinti — 585-2525
Telef. veltika 24 val.

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadienį 12-2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien — 3 val. ir 6-8 val. vak. Iškrysus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Tel. HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Ofisa laikinai uždaryta, apie atidarymą bus pranešta vėliau.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir „contact lenses“
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namy 925-7097
Valandos tik pagal susitarimą.
Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. p. iki 9 v. v. Treč. ir šeštadienį 8 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Priima ligonius tiksliai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antradienį nuo 1-4 popiet ir ketvirtadienį nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GROVEHILL 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisa 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktadienį 10-12 ryto, 2 iki 8 val. vak. Šeštadienį 1 iki 4 val. vak. Treč. ir sekmadienį uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisa ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadienį 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of Tel. HE 4-2123. Namy GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priminėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiad. ir šeštadienį uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antradienį, ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadienį 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namy 636-4850
Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8; penkt. 2-5, šešt. pagal susitarimą.

Dail. Zita Sodeikienė, taria atidarymo žodį Dailės grupės parodoje, Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.

P. MALDEIKIO DERLIUS

(Atkelta iš 1 psl.)

įsigydamas savarankiško patyrimo“ (140). Maldeikio nepatenkina toks auklėjimo supratimas, kuriame yra „labai padidėjęs auklėtinio vaidmuo, sumažinta tiesioginė mokytojo įtaka ir nuvertintos ugdomosios vertybės“ (158 psl.).

„Ta antraieli auklėtojo ir ugdomųjų vertybių traktavimą nulemia čia (t.y. JAV.) vyraujantis psichologinis žmogaus supratimas“ (159 psl.).

Psichologinė sritis

Psichologinės studijos turi lemiančios įtakos pedagogikai. Tai gali mums padėti suprasti, dėl ko Maldeikis daug dėmesio skiria psichologinėms studijoms. Šioje srityje jis yra išleides visą eilę studijų. „Melas, kaip pedagoginė problema“ 1938 m.; „Inteligencija ir jos tyrimas“ 1939 m.; „Valia ir jos ugdymas“ 1940 m.; „Lietuvių problema“ 1947 m.; „Seksualinis auklėjimas“ 1948m.; „Meilė XX amžiuje“ 1970 m.

Jau vien šių knygų sąrašas liudija, kaip giliai Maldeikis yra įejęs psichologijos sritin. Iš paviršiaus žiūrint, Maldeikis yra greičiau normatyvinio mokslo žmogus, tačiau jo psichologinės studijos liudija ir kita jo dvasios pusė, būtent, pasinešimą pažinti žmogaus vidų, jo išgyvenimus, jo galių: proto, valios bei jausmų santykius ir jų derinius. Kai Maldeikis cituoja Platono pažitūrą į meilę, atrodo, kad jis pasako ir dalį savosios: kad meilė yra „dieviškas žmogaus žmogus, antgamtiška inspiracija, kliniausia iš visų inspiracijų. Ji jam esanti dieviškas pamišimas, bet kartu ir auk-

ščiausias sveikumas. Meilė yra kelias, kuris ekstazės laipsniais kyla prie visokios egzistencijos šaltinio...“ (Meilė XX amž. 81 psl.).

Kodėl būtent Maldeikis, žmogus išlygintos pusiausvyros ir kultūros, domisi meile, galima sužinoti iš to, kad meilė jam yra labai sudėtinga apraška, apimanti visas žmogaus galias. Jam meilėje susitinka ne tik jausmai, bet ir žmogaus protas bei jo valia (ten pat 17 psl.). Meilė, būdama tarsi židiniu, kuriame pasireiškia visos žmogaus galios, padeda mums suprasti, kodėl tokio žmogaus galvosenoje, kurioje visos žmogus yra studijuojamas, ji randa tiek daug dėmesio.

Maldeikio psichologijos turinys, gal būt, bus geriausiai išreikštas mūsų progresyvinu, ne vienkartinu, meilės išgyvenimo aptarimu. „Meilė nėra tik gėrėjimasis atpažinta kitame asmenyje vertybe, o daugiau nuolatinis atpažinimas jame naujų ir didesnių vertybių, einant nuo žemesnių prie aukštesnių“ (ten pat 19 psl.). Ši tolydinio meilės atradinėjimo mintis, mūsų pasisavinta, galėtų saugoti mūsų meiles nuo išsekimo.

Jeigu anksčiau seksualinio auklėjimo klausimas pas mus galėjo būti ir pasilikti tik laisvų pasikalbėjimų tema, tai šiandien jis darosi tokia aktualybe, kurios negali išvengti jokia šeima. Maldeikis, kaip auklėtojas ir psichologas, šioje srityje yra pasireiškęs dviem, dar Vokietijoje išleistomis studijomis. Ar jos šiandien tikty spręsti kylančiom problemom, be atidesnio skaitymo, būtų sunku pasakyti. Pagaliau, jos šian-

Kultūros filosofija

Šalia pedagogikos ir psichologijos Maldeikio moksline veikla išsitiesia dar į vieną sritį, kurią galima pavadinti kultūros filosofija. Šiai sričiai priklauso jo studija: „Modernios pažangos idėjos“, kuri buvo atspausdinta L.K. M. Ak. metraštyje ir išleista atskira knyga Romoje 1966 m.

Šiai studijai atsidėti paskatino Maldeikį mums visiems išskylančias klausimas, kaip mes savo konservatizmą turime derinti su pažangos idėjomis. Visi mes rūpinamės išlaikyti tautines tradicijas, ypač kalbą, tačiau mes gyvename moderniaame ir vis labiau kintančiame pasaulyje. Maldeikiui yra labai aišku, kad „nesilaikydami vertybių pastovumo, mes negalime turėti nei pastovaus religinio tikėjimo, nei praeityje sukurtų tautinių bei kultūrinių tradicijų...“ (131 psl.).

Tačiau, kai Maldeikis pradeda mąstyti apie žmonijos pažangą, daromą mokslo, technikos, auklėjimo, susižinojimo, politikos ir visuomeninio santykavimo srityse, jam atrodo, „beveik neįmanoma be atidesnio skaitymo, būtų sunku pasakyti. Pagaliau, jos šian-

Čiurlionio ansamblio išvyka į Venecuelą ir Kolumbiją

JUOZAS ŽILEVICIUS

Vienas žymiųjų mūsų diplomantų kartą yra sakęs: „Kai iš tėvynės išieisi atsiduria užsieniuose, per pirmąjį dešimtmetį jaučia gyvą ryšį su kraštu ir ilgesingą tėvynės meilę. Jei jos laikas nuo laiko lankydamsis tėvynėje neatgaivina, tai sekančiame dešimtmetyje jis nutolsta; neįsivaizduoja, kaip papročiu, pvz. kūčių, margučių, Joninių, vedybinių ir kitokių. Jis jau nebepajėgia savo prieaugliui šiltai ir gyvai nušviesti savo tėvynės savybių, jau nebedainuoja liaudiškųjų dainų ir nebeimkina savo jaunimo, nes jau jis yra primiręs. Ir taip pamazū nutolsta nuo tautos“.

Gyvenamoji aplinka verčia tame matyti daug tiesos. Štai ryškus įrodymas: kai Čiurlionio ansamblis po stiprių pliaukščių kartoja dainuotą dainą, tai yra žmonių, kurie erzina, kam įkurti tais pačiais dalykais, ilgiant koncertą. Tai pirmos nutautėjimo žymės, kai liaudies daina jau nebemėla, nes jis mat girdi nuolat svertimautiškus šedevrus ir kapelas. Jie jam malonūs. Net ir į prausyklą nusineša radijo aparatą, kad šiais „perlais“ galėtų džiaugtis. Tokiose nuotaikose ima ma mažiau beskaityti savus laikraščius, mažėja lietuviškuose parengimuos lankytojų...

O yra žmonių, kurie per 40 metų išgyvena užsieniuose, nei karto tėvynėje nesilankę ir, kai jiems pasidaro tėvynės ilgu, užsistato Čiurlionio ansamblio plokštele, pasiklauso liaudiškų dainų, asaros suvilko akis ir taip siela atsigauja. (Taip būna ir su šio straipsnio autorium). O ką bekalbėti, jei Čiurlionio ansamblis dainuoja. Tose dainose piešiamas visas Lietuvos grožis: žydinčios pievos, žaliuojantys laukai, čiurleną upeliai, čiulbantieji paukšteliai. Tai tikra Lietuva. Tokio tai Čiurlionio ansamblio sulauks atvykstant Venecuelą ir Kolumbiją, o prieš tai — ir Chicagą. Čiurlionio ansamblis koncertuos Chicagoje birželio 5 ir 6 d., Marijos aukšt. mokyklos salėje.

Ansamblio spalvingumą sudaro įvairios chorinės kombinacijos. Pvz.: mišrus choras su kanklių palyda ir be kanklių, vyrų grupė, moterų choras su kanklėmis. Visuose choruose dalyvauja solistai, bus ir kanklių orkestras atskiras pasirodymas. Toks įvairus chorinių vienetų vienas po kito keitimasis savaime sudaro klaustytojams įvairumą.

Kas yra Čiurlionio ansamblis

Čiurlioniško stiliaus koncertai, kuriuos sukūrė ir išvystė komp. A. Mikulskis, yra būdingi. Šis būdas yra nepamėgdžiojamas dėl jo savotiškumo. Komp. A. Mikulskis, eilę metų gilindamasis studijavęs liaudies melodijų harmonizavimą, žymių tautų muzikos žinovų vadovybėje, sugebėjo išgiltinti i savosios liaudies muzikos savybes. Jis suradęs sau tinkamą melodiją ilgai nešiojasi sielos gel-

mėse, kol neišgirsta tai melodijai pritinkančios harmonijos, kuri padėtų, melodijos nenuslopint, įsijungti į dabarties muzikines apraškas. Jo harmonizuota senovinė liaudies melodija yra taip su tvarkyta, jog kiekviena daina sudaro savyje užbaigtą savarankų kūrinį, kuris grynai lietuvių sielon prakalba, o svetimtautis, nors ir nesupranta žodžio, bet girdi iki šiol jam negirdėtą garsinę slinktį, kuri ji sudomina ir tarp tautinė muzikinių garsų prasmė, kaip tarptautinė kalba jam atskleidžia.

A. Mikulskio harmonizuotosios liaudies melodijos, jo chorų pravedamos taip gyvai, įtikinančiai ir savaimingai, jog joks kitas dirigentas ar kompozitorius taip ryškiai nepakartoja jo kūrinio būdo. Tas tai ir sudaro čiurlionišką liaudies dainų atlikimo pobūdį — dainą padaryti gyvą ir savą, kalbančią klausytojo sielon. Dėl to ir netenka stebėtis, kad tų dainų klausantis asaros per skruostus rieda. Čia ir yra čiurlioniškieji didžiausia jėga, rankose to nepaprastai gyvo, temperamentingo ir žavaus dirigento A. Mikulskio, kai jis atsistoja su savo kerėjančiais mostais choro priekyje. Tai

Čiurlionio ansamblis pilnoje sudėtyje 1946-8 m.

didelė Aukščiausiojo dovana jam suteikta, ko negalima nei nupirkti, nei išsimokyti. Apie tai aiškiai buvo daugelio rašoma vakarų svetintaučių spaudoje, kai čiurlioničiai koncertavo anglams, vokiečiams, prancūzams. Muzikos žinovų speciliztą A. Mikulskiui pripažintą tarptautinis diplomatas.

Komp. A. Mikulskio įjungtam į ansamblių kanklių orkestrui vadovauja jo žmona Ona Mikulskienė. Sunkiai įvertinamas meniškumu, tautiniu ir etnografiniu požiūriu sujungimas choro su kanklių orkestru, kuriam kompozitorius pats rašo kūrinius. Toks junginys mūsų muzikinėje kuryboje yra retas. Pvz. daina „Piemenėlių raliavimas arba Pasvarecyk antelė su lumzdeliais, rageliais ir kt. Juk tai tikra kaimo idilija, perteikta kultūruotoje formoje, o ir kitos žavingos liaudies dainos ansamblio skambesys tikrai šventiškos, darnios, galingos.

Ką Čiurlionis veža lietuviams

Iš telefoninių pasikalbėjimų su A. Mikulskiui paaiškėjo, kad čiurlioničiai dirba su nepaprastu pasišventimumu — įtampa, nes labai supranta savo kelionės reikšmę. Kadangi savo patalpose ne-

Čiurlionio ansamblio dabartinis kanklių orkestras su savo vadove Ona Mikulskiene.

Nuotrauka J. Garlos

sutelpa, tai repeticijas daro kitoje salėje, nes užsienin vyksta beveik 100 asmenų, būtent, mišrus vyrų ir moterų choras, 15 asmenų kanklių orkestras, vadovaujamas O. Mikulskienės, (čia yra ir 4 didžiulės koncertinės kanklės), 12 porų šokėjų, kurie šoks chorui ir liaudies muzikos instrumentų orkestrui pritariant. Programoj bus 2 komplektai skudelių, kanklių orkestras, rageliai,

ras buvo tais instrumentais atliekamas, galima suprasti, jei pažiūrėsime, kaip vertino koncertus girdėję ir matę V. Vokietijos ir Prancūzijos spaudos kritikai. Čia pateikiame dalelę žymių muzikos žinovų ir kritikų atsiliepimų, ištraukę, kur visu vienu balsu pripažįstama lietuvių liaudies dainų ir muzikos grožis ir čiurlioničių puikus atlikimas.

„L'Armur“, nr. 6, 1945 m. ra-

šos nuolatinio įdomumo temos buvo sėkmingai, šviežiai ir jaunatviškai atliktos.“

„Trierische Vokszeitung“, 1947.1.8: — „Tikrai gyvą dėmesį sekmadienio vakarą Treviris didžiojoje salėje sukėlė lietuvių menininkų koncertas, kurį atliko meistriška lietuvių liaudies meno grupė. Vienas paskui kitą tautiniuose kostiumuose praslinko choras ir tautiniai šokiai, Mikulskio vadovaujamas choras pasirodė su rinkine balsine medžiaga. Šis drausmingas choras, kaip turtingos išraiškos skambantis vienas, savo liaudiškose temose apie meilę, tautą ir tėvynę parodė formos ir perdavimo darnumą, kuris pasiekęs aukščiausio galimo ritmingumo ir dinamikos. Kiekvieno atveju dainos kultūra, švartarsena ir intonacija, ir, kaip jau sakytą, dinamiškumas, kaip vyrų, taip ir moterų, su lietuvių tautinių instrumentų akompanimentu ir be jo, yra labai aukšto lygio...“

„Lietuvių menininkų ansamblis Čiurlionis suruošė Bayreuthe koncertą-vakarą. Jau pirmieji numeriai pagavo publiką savo meistriška išraiška... Choras, kuris turi gerą balsinę medžiagą, yra nuostabiai drausmingas, o jų dainos ir šokiai meistriškai atlikti. Viena po kitos keitėsi dainos ir šokiai, palydimi liaudies muzikos instrumentų, pasireiškiant visiem žmogiškosios sielos niuansams, pradedant skundu ir baigiant džiaugsmingumu.“

Tai buvo aukščiausios rūšies liaudies menas, perteiktas kultūruota forma ir išbaigtu atlikimu, vadovaujant A. Mikulskiui — šitaip rašė Erich Bochner, vienas žymiausių vokiečių meno autoritetų.

Čiurlionio didžiosios sėkmės pradžia

Karo pabaigos trimitai juos užtinka viename nedideliame kaimelyje palei Šveicarijos sieną. Buvo nuvargę ir nusivylę. Jie ne sykį stovėjo ties linija, skiriančia Vokietijos žemę nuo Šveicarijos, bet, deja, jų niekas tenai nepriėmė.

Atsitiktinumo dėka juos, viename tuščiam tvarte gyvenančius, užtinka prancūzai ir dar tą patį vakarą jie koncertuoja jų vieno dalinio karo pabaigos šventėje.

Nuo čia ir prasideda ansambliui kitos dienos. Jie vis koncertuoja prancūzų kariams, bet dar niekas nesusirūpina jų gyvenimo sąlygomis. Triukšmingai sutiktus ir pavažiutus kariški sunkvežimiai grąžina į jų namus, į tą patį tvartą, ir, kai reikia, vėl atvyksta jų pasiimti. Ansambličiai gyvena savotiškoje stovykloje ir vilasi geresnių dienų. Ir jos ateina.

Tuo laiku buvęs prancūzų vyriausias karo vadas gen. de Latre de Tassigny jais susidomi ir jiems suteikia garbę, kaip vieninteliams menininiams vienietui dalyvauti prancūzų kariuomenės ruošiamuose pobūviuose.

Vienas jų pobūvių plačiai nuaidėjo pasaulio spaudoje ir išgarsino Lietuvos vardą, mūsų tautai pelnydamas daug simpatijų.

MEDARDAS BAVARSKAS

SEPTYNIŲ METŲ VIZIJA

Jau gimsta širdyje neįsivaizduojamos dainos
Ir džiaugsmas sruba iš širdies gėlmės.
Bet štai ateina, nesustodami ateina
Septyni metai nesėkmės.

Ateina kryžiai, o sunkesni už iki šiol išnešiotus kryžius,
Ateina bandymai, o didesnės, o didesnės ugnies...
Ir dreba sąnariai, nors iškentėti pasiryžę
Septynerius metus nesėkmės.

Jau teka saulė, šešėliai, su spinduliais jos mainosi,
O šviesios spalvos neša pažadus vilties.
Bet štai ateina, nesulaikomi ateina
Septyni metai nesėkmės.

Ateina kančios iki šiol dar neiškentėtos,
Skausmai erskėčiais vainikuoti ir nuolatini iškojimas prasmės.
Ir akys merkiiasi, lyg pasiręgti sutikti mirtį lėtą
Septyniuose metuose nesėkmės.

Jau laimė nupirka, bet už kokią kainą!..
Ir pasigirstu tuoj gražiausioji dalis giesmės,
Bet štai ateina, neišvengiamai ateina
Septyni metai nesėkmės.

PATER NOSTER

Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandieną,
Duok ašarų, nusiminimo ir keletą minučių neviltingų...
Duok mums, nes mes tarp daugelio taip vieną vienį
Ir neužskaityti mums kasdienės mūsų vienišųjų kaltės.

Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandieną,
Duok truputėlį džiaugsmo, saulės ir jėgų.
Mūsų taip daug, bet iš to daugelio kiekvienas palieka

Tarp savo nepriekšlių, svajonių ir vargų.

Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandieną.
Už mūsų nuodėmes neteiskis niekados.
Bet duoki progą nušluostyti ašarų kitam bent vieną
Ir prisimint neieškis kitų mus žeidusios skriaudos.

ISDILUSI PLOKSTELĖ

Ant stalo lempa. Lapas popieriaus.
Ir ant jo nusivirsi galva.
Ant išdilusios plokštelės žodžiai kartų tūkstantį kartoti:
„... na eiva brangioli, na eiva brangioli, na eiva...“

Nepasirašys ant popieriaus sonetas,
Nei peizažas, nei ex libris, nebus nupiešta ten naktis rami.
Ir nors pastangas visas, visas viltis sudėtu,
Bet brangioli nenueis su tavimi.

Tu išdilusios plokštelės pataisyt nemoki.
Nežinai, kaip baigiasi daina.
Liks ant stalo lempa. Lapas popieriaus.
Ir ant jo nusivirsi galva.

Tai buvo koncertas, kurį gen. de Latre de Tassigny suruošė JAV generolo pavaduotojo gen. Devers garbei.

Šiam koncertui ansamblis ruošė dviejų specialiai iš Paryžiaus kvietusių režisierių padedamas. Koncertas byko parke naktį 12 val. Buvo padaryta estrada ir daugybės įvairiaspalvių prožektorių pagalba mūsų moterų ir vyrų tautiniai drabužiai teikė ypatingai žavintį vaizdą. Šimtai aukštųjų vakarų sąjungininkų karininkų karščiausiai plojo lietuviams, o gen. de Latre de Tassigny prieš savo svečius stovėjo patenkintas ir išdidus. Jis didžiavosi tais lietuviams, kurie būdami toli nuo tėvynės, pabėgėliškai gyvenimą vargdami, sugebėjo susiburti ir taip gražiai perduoti lietuvių tautos meną.

Ansamblis susilaukė didžiausio pripažinimo ir įvertinimo. Gen. de Latre de Tassigny visų labiausiai iš visos ansamblio programos buvo pamėgęs dainą „Viena linelius pasėjau...“, kurią pakartotinai prašydavo jam padainuoti.

Net ir tą vakarą, kai jis turėjo išvykti iš Vokietijos, savo pareigas perleisdamas kitam, trumpą atsisveikinimo valandą, jis ansambliui paprašė padainuoti jam „Viena linelius pasėjau...“

1945 m. vasario pradžioje ansamblis pasitraukė pietų Vokietijon. Kapituliacijos sulaukė Austrijoje, Feldirchene, ir sekančią dieną davė prancūzų kariams koncertą. Pavyko susilaukti pirmos prancūzų armijos vado gen. de Latre de Tassigny globos ir armi-

jos teatro teisių. Čiurlionio ansamblis 1945-49 metais davė 400 liaudies dainų bei religinės muzikos koncertų Prancūzijos, Amerikos, Lenkijos ir Liuksemburgo kariams ir įvairių tautybių Vokietijos bei Austrijos gyventojams. Ansamblis buvo pakviestas atlikti garbės pergalės istorinę meno iškilnių programą drauge su Paryžiaus karininkų bei 5000 karių. Tai buvo 1945 m. birželio 15 d. Bad Schachene.

Čiurlionio ansamblio repertuaras

Pakilus uždangai pamatom gražiai žydintį, gražiaspalvį ansamblį ir išgirstam „Mes padainuosim dainų dainelę, mes dainų dainorėliai...“ Po to seka visa eilė dainų, piešančių Lietuvą įvairiose pavidaluose: buitines, vestuvinių ir kt., ir štai staiga išgirstama įtikinančiai stipriai NAMO... „Oi eisim, eisim, mes čia nebūsim, ne mūsų tėviškė... Lau kai neartį, rugiai nepiauti, namo broleliai, namo jaunieji, namo darbelių dirbti ir t.t.“

Sunku rasti lietuvių išivijoje, kad jam širdis nesuskaudėtų ir ašara nesuvilgytų akių. Šį šauksmą ilgai mintyje skambės anie garsai. Tai tautos meilės ugdymo balzamas!!!

• Lietuvos statuto vertimas į lietuvių kalbą yra surinktas ir sulaužytas Morkūno spaustuve.

Čiurlionio ansamblis dabar. Vidury stovi (iš kairės): tautinių šokių vadovas M. Leknickas, ansamblio vadovas komp. A. Mikulskis, tautinių šokių vadovė I. Karalūnaitė ir režisierius P. Maželis. Ansamblio koncertai Chicagoje įvyks birž. 5 ir 6 d.

Nuotrauka J. Garlos

Išsilaikyti svetimų vandens paviršiuje

Vienas vakaras su Gintaru

JURGIS JANKUS

Kas nežino, jog palikimą daug lengviau išbarstyti, negu padidinti, išauginti, išplėsti, kad tavo paveldėtojai daugiau turty, didesnių vertybių perimtų savo žinon. Čia turiu galvoj ne asmeninį turta, kurį tėvai palieka vaikams, bet visos tautos dvasinės vertybes, kurios kartų perduodamos kartoms, per amžius turinamos, keliamos arba pamiršamos, užleidižiamos, paliekamos.

Natūralioji aplinkoj, t.y. kada tauta gyvena laisvą savarankišką gyvenimą, jos dvasinių vertybių krautis irgi kraunamas laisvai ir natūraliai. Jis ten neatsikiriama susipina su medžiaginėm vertybėm, ten savitai priimamos vertybės, ateinančios iš artimesnių ir tolimesnių kraštų, persunkiamos savo dvasia ir įjungiamos savų kultūrinių apraiškų ratan.

Taip auga tautų kultūros su savitais bruožais ir taip atskirų tautų kultūros derinasi į savo amžiaus visuotinę kultūrą. Kiekvienas asmuo gimsta savo tautinės kultūros aplinkoje, joje auga, jau iš pat mažens visiškai nesąmoningai įsisavina jos bruožus, paveldi ją natūraliu augimo ir brendimo keliu ir užaugęs tampa kartais pasyviu įgyto paveldėjimo dėvėtoju, o kartais jo puoselėtoju ir turtintoju savo savo kūrybingu įnašu.

Tapome klajokliai, modernių hunų vejami

Ne taip yra, kai mes čia kalbame apie savo jaunimą. Mes patys tapome klajokliais nuo to momento, kai modernių hunų baimės vejami peržengė savo krašto sieną ir išsilydome į svetimas žemes. Klajodami neužtikome negyvenamų plotų, neįsikūrėme visi kartu, neužėmėm žemių, kuriose susibūrė būtamėme galėję padiegti iš savo krašto išsineštos kultūros daigus ir juos ten puoselėti ir ugdyti.

Kaip tik priešingai — išsibarsčius seniai užimtos žemės, tvirtai įsistiprinusios kultūros, kurios, nors neretai ir svetingos, turėjo mums patiems stiprios o kartais net ir visiškai nulemiančios įtakos mums, kurie, rodos, išėjome iš savo krašto stiprūs ir apsisprendę nesileisti įtakojami, bet patys įtakoti, būti savo kultūros ambasadoriais, net apaštalais.

Toji apaštalavimo intencija junk iš pat pirmos dienos įskėlė sunkiai beužtaisomą plyšį tarp čia seniau įsigyvenusių, giliau paliestų čionykštės kultūros ir naujai atvykusių, kurie su pirmu žodžiu siekėm juos suamerikietinti ir tuoj čia pat suamerikinti, supanevėžinti, susiaulinti.

O galėjo būti kitaip. Galėjome ir priimti ir duoti, nes priimti vis tiek priėmėm, tik duoti nebeliko

kam. Tas pats metodas kalė ir tebekalė kylį tarp mūsų ir mūsų vaikų.

Mūsų vaikai svetimuose sūkuriuose

Daugumai mūsų sunku buvo suprasti, kad vaikai auga šiame laike ir šiame krašte, o ne anuose, kur augome mes. Jų natūrali

Puristo etnografo interpretacija ir jaunimas tėvų palikime

Panašios mintys sukosi galvoje prieš porą metų žiūrint Grandinės spektaklio, jos dar labiau formulavosi šių metų gegužės 6 dieną, stebint Gintaro pasirodymą Rochestery. Tų sambūrių jaunimas puoselėjo per amžius

Gintaro ansamblis

aplinka yra toji, juos supa to krašto kultūrinė tėkmė ir įsuka savo sūkuriuose. Tie sūkurių kartais yra geri, kartais blogi, bet jeigu ne jie, ir mūsų jaunimas nebūtų nei pajėgęs, nei mokėjęs sukelti Simo Kudirkos audros. Ir kaip nuostabu — tam reikale nebebuvo net jokio generacijų plyšio, to madingai nukalto arkliuko, ant kurio taip sėkmingai jodinėjos visokio plauko politikieriai ir oportunistai.

Mūsų jaunimas ne toks, kaip mes, lygiai, kaip mes nebuvo tokie, kaip mūsų tėvai. Mes, pirmoji karta augusi laisvės atmosferoje, ne karta, ypač jaunuomenėje, žiūrėjome į savo tėvus iš aukšto, nuostebkime, kad panašiai pasielgia ir mūsų vaikai, nes jie auga daug skirtingesnėje atmosferoje, negu mes kada augom.

Visi uostai atviri nuskesti svetimam vandeny

Tarp mūsų ir dabartinių mūsų vaikų yra toks skirtumas, kad mes vistiek iš lietuviškos aplinkos patėgiti negalėjome. Galėjome kas nuo jos užsiklėsti, paneigti savo tėvų papročius ir tradicijas, naujus išsirašydinti iš užsienio, bet savam krašte visiškai nuo jų pabėgti negalėjome, o čia visi uostai atviri nuskesti svetimam vandenyje. Užtenka, kad tik dvasinis ryšys nutrūktų tarp tėvų ir vaikų.

čienė, Rimas Lapinas moko jaunųjų orkestrantų grupę, iš kurios ateina prieauglis Gintarui.

Liaudies instrumentų gamintojas

Pačiam Zigmui tenka rūpintis repertuaru, kurio daugumą pats komponuoja, orkestruoja ir paruošia partitūras. Jam tenka ir sukurti galvą kaip ir iš kur sumedžioti instrumentus, kurių dali tenka pačiam padirbti. O tų instrumentų irgi esama nemaža — tošiniai trimitai, Sekminių rageliai, lumzdeliai, birbynės, skudučiai ir net takalai, toks į stati-

tėvų sukrautą palikimą. To palikimo interpretacija puristo etnografo daugeliu atveju gali ir nepatenkinti, bet nei vienu, nei kitu atveju čia nesistengta kurti etnografinio ar istorinio gyvų lėlių muziejiaus, bet stengiasi rasti būdą savam jaunimui reikštis per tėvų palikimą.

Gintarą užaugino Zigmas Lapinas. Pradžioje atėjo be plano, be steigiamųjų susirinkimų, be narių verbavimo, bet labai paprastai ir tiesioginiai. Jo namai visada buvo ir tebėra pilni muzikos instrumentų, ir jis nedraudė užėinančiam jaunimui juos vartoti, mėginti savo sugebėjimus. Negailėjo nė laiko sugaišti parodyti, kaip vienu ar kitu grojama. Taip Quebeco Dainavos vasarvietėje jaunėji ir iprato suktis apie Zigmą namus su nuolatinu klausimu: "Ar šiandien grosim?" Ir taip jie grojo vakarais, paskum prie laužų, paskum Vasario 16-tosios šventėje.

Gyva kūrybinė nuotaika jaunimą traukė. Nereikėjo nei stumti, nei raginti, nei prašinėti. Kad tik būtų jėgų visus priimti ir apdoroti! Reikėjo pagalbos iš šalies. Taip atsirado tėvų komitetas, kuriam šiuo metu vadovauja Petras Lukoševičius. Tėvų komitetas tvarko visus ansamblio ūkinius reikalus, organizuoja keliones. Šokių moko Milda Lapinienė, dainas paruošia Ina Kli-

Tautinių instrumentų orkestras

Gintaro nugarklaulis yra gana gausus tautinių instrumentų orkestras, kurio koncertmeisteriu yra Zigmo sūnus Algis Lapinas, grojantis rageliu ir trimitu. Atrodo, kad ateity jam gali atitekti ir viso ansamblio vadovybė. Iš lumzdelininkų reikia paminėti gražia techniką ir sultingą tonu išsiskiriantį Petrą Valpšą.

Orkestrą gražiai papildė mergaičių (Linda ir Dalia Blaudžiūnaitės, Virginija Murauskaitė ir Jolė Andriuskevičiūtė) kvartetas, kuriam patalkininkauti kartais prišoka ir ketvertas orkestrantų (jau nebe rageliais, bet vyškais balsais). Pagaliau visą tautinių muzikos ir dainos vainiką užbaigia megzti lankšti, gyva, gražios medžiagos turinti ir puikiai paruošta tautinių šokių grupė.

Kanklės ir dailūs žodis

Taip pat negaliu praeiti nepaminėjęs Rasos Lukoševičiūtės, kuri skambina bosinėmis kanklėmis ir dailiuoju žodžiu užpildo tarpus tarp dainų ir muzikos. Šį sykį ji išimtinai gražiai paskaitė Kazio Binkio Gėlės iš šeino, vaizdžiai išryškino Gintaro prasmę, siekimus ir lūkesčius.

Cia neiškenčiu nepacitavęs tos gražios vietos, kur ji sako, jog gintariečiai žino, "kad mes visi, nežiūrint kiek tūkstančių mylių mus skirtų, susitiksim ne tik Dainavoje, ne tik ant uosto krantinės, bet ir savo laisvoje šalyje. Kada nors, kad ir už kiek metų, mes vistiek susitiksim. Mus jungia daina, melodija, šokiai ir visų labiausiai mus jungia viena ir ta pati Motina Tėvynė. Galų gale visi ansambliai — čia ir te-

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

Tauta ir tautininkas

Prieškarinė bendrinė ir dabartinė užsienio lietuvių kalboje tauta paprastai suprantama kaip žmonių bendrija, sujungta kalbos, papročių, kultūros, gimtinių ar kilmės (likimo) bendrumo, pvz.: lietuvių tauta, tautos himnas, tautinė kultūra. Tautybė "priklausomybė tautai, nacionalybė", tautosaka, folkloras" ir kt. Kartais šalia šio žodžio lygiareikšmiškai vartojama ir nacija (iš lot. "gimimas, giminė, tauta"). Bet nacija kitose kalbose dar ir kiti reikšmės; pvz. ang. nation visų pirma yra tauta (people arba peoples) po viena valdžia, o people suprantama kaip žmonių bendrija, turinti bendrą kilmę, kalbą, kultūrą, papročius ar valdžią; bet abu šie žodžiai čia gali būti ir pakaitais vartojami, plg. American people (arba nation), English people, British nation šiaip jau anglų people silpniau implikuoja politinę ir daugiau pabrėžia kultūrinę bei socialinę vienovę, o nation yra politinis terminas. Tačiau lietuvių kalboje šio reikšminio skirtumo nebuvo paisoma; pvz. 1920 m. įkurtoji League of Nations (vok. Voelkerbund) buvo pavadinta Tautų Sąjunga ir 1946 m. įkurtosios United Nations automatiškai toliau buvo vadinamos Jungtinėmis Tautomis. K. J. Cėginskas Liet. Enciklopedijoje (XIX 462), remdamasis šio žodžio reikšmės įvairavimu V. Europos kalbose, ir liet. kalboje skiria naciją "tautą" ir naciją "valstybės piliečių visumą", o L. Dambriūnas (Gimtoji Kalba, 1966, II 17) naciją jau sulygina su valstybe ir mano, kad ang. United Nations, prc. les Nations Unies lietuviškai teadadintinos Jungtinėmis Valstybėmis arba Nacijomis, ne Jungtinėmis Tautomis. Dabartinė Lietuvoje vartojama Suviennyto Nacijos, Suviennytojų Nacijų Organizacija; be to, čia ir šiaip jau gana savotiškai mėginama naciją skirti nuo tautos, plg. tarybinė socialistinė lietuvių nacija ir kit. Man ro-

dos, gali pasilikti, bent užsienio lietuvių kalboje, ir tradicinės Jungtinės Tautos, nes, kaip jau minėta, pvz. ang. nation nėra visados griežtai skiriama nuo people.

Iš pagrindinio žodžio tauta sudarytas tautininkas iš pradžios reiškė "žmogų, kuriam ypačiai rūpi tauta, tautos dalykai, kuris tautos dalykais yra ypačiai susirūpinęs"; dėl reikšmės plg. dar kalbinių karinių, mokslinekų ir kt. Bet vėliau tautininko reikšmė buvo susiaurinta — juo buvo pradėtas vadinti Lietuvių tautininkų sąjungos (partijos) narys, "t. y. asmuo, kuris skelbia ir remia įsitikinimą, jog savosios tautos gerovė turi būti pagrindinis viešosios politinės, ūkinės ir kultūrinės veiklos tikslas (LE XXX 440). Dabartinė Lietuvoje tautininku vadinamas nacionalizmo šalininkas, nacionalistas, šovinizmas, o pats nacionalizmas apibūdinamas kaip "reakcinė buržuazinė ideologija, skelbianti nacionalinę nelygybę, aukštinanti vienas nacijas ir niekinanti kitas". Taigi tautininkas iš tikrųjų yra įvairios reikšmės. Jablonskis, šio žodžio sudarytojas, tautininkais laikė visus žmones, kurie rūpinasi tautos reikalais, be jokio partinio skirtumo, ir jis pats tarėsi esąs tautininkas, bet ne-registruotas. Tautininkams valdant Lietuvą, bendrosios reikšmės tautininkas lyg savaime nebetiko oficialinei nuomonei ir todėl buvo beveik pasitraukęs iš apyvartos, o po karo Lietuvoje šis žodis įgavo visai neigiamą, reakcinę reikšmę. Kiti, ypač filosofuojantieji, tiek pačią tautą, tiek tautininką (nacionalistą) yra linkę dar įvairiau aiškinti, bet tai jau yra tolimesnis dalykas, jau kur kitur tesvarstytinas.

P. S.

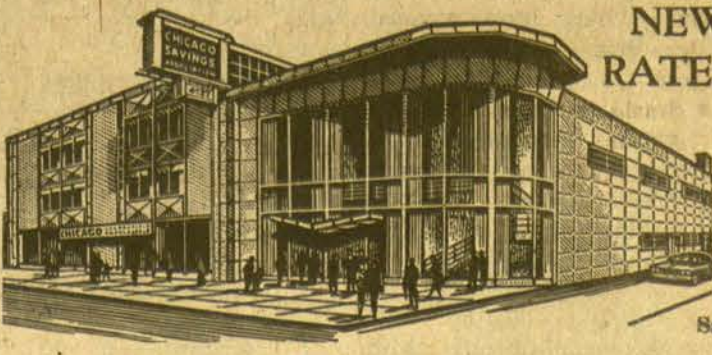
• Nė viena leidykla Lietuvoje pastaraisiais metais nėra išleidusi atvirukų su žymių žmonių portretais. Taip nusiskundė "Tiesos" skaitytojai okupuotoj Lietuvoje.

Gintaro mergaičių kvartetas

Zigmas Lapinas — Gintaro vadovas

NEW RATES

6% PER ANNUM

OF \$5000.00 OR MORE

ON CERTIFICATES

2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES

OF \$1000.00

One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES

OF \$1000.00 OR MORE

6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM

ON 90 DAY NOTICE

PASSBOOK ACCOUNTS

\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM

ON ALL PASSBOOK

ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr., Chairman of the Board MRS. PHIL. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4 Thurs and Friday 9 to 8 Sat 9 to 12:30

Akademinio jaunimo žodžiai ir siela

Jaunimo centre, Chicagoje, geg. 14 stud. ateitininkų Satrijos korporacija sukvietė į neeilinį jaunųjų kūrybos vakarą. Kvietė visus, kurie jaučiasi jauni, supranta jaunųjų užsidedimą ką nors kurti, ko nors naujo parodyti. Svarbiausia, kad tai jaunųjų, studentų darbas, be jokios pagalbos iš šalies.

Didžiojo salė iškart maloni, šeimyniška nuotaika. Žiūrovų kėdės sustatytos ratu, o scena veik vidury, gi dalyviai ir aktoriai pasitęsę kilimėlius susėdę ant grindų. Ir prisimena kamerinio, eksperimentinio teatro tradicijas.

Visas apšvietimas — tik vienas proektorius. Prie mikrofono Daiva Matulionytė, pagrindinė vakaro organizatorė. Be ilgų kalbų pradeda jaunųjų poezijos vakarą, pavadintą "Žodžiai ir siela". Savo kūrybą skaito Bernadeta Braciūtė, Zivilė Bilaišytė, Eglė Juodvalkytė, Jurgis Bradūnas, Viktoras Dirda. Kiekvienas jų savaipt malonus ir brangus. Juk tiek mažai iš priaugančiųjų, kurie puoselėtų lietuvišką žodį, jo ieškotų, lietuviškai galvotų ir sugebėtų mums perduoti. Nereikia iš jų jau dabar laukti stebuklų, reikia tik juos skatinti, remti, juos suprasti. O tiems jauniems norėtusi patarti, kad neišsigastų, jei kas jų ir nesuprastų. Ar daug kas suprato, kai tie senieji patys buvo tokio amžiaus, kaip dabar jų vaikai?

Maloni įtampa buvo Laimutės ir Ramūnų Underių duetas, pritariant gitarai. Daug sykių jie du pastarodo programose, kiekvieną kartą su naujom dainom, jų pačių sukurtom melodijom lietuvių liaudies dainų stiliuje. Pati vakaro vadovė Daiva dar yra ir pianistė, tai išgirdome ir Bartoko kūrinį.

Antroji daly buvo vaidinimas. Tekstas Daivos Matulionytės, re-

žisūra Marytės Smilgaitės. Keliais žodžiais matytą vaidinimą aptarti sunku. Ir patys rengėjai veikliui nerado pavadinimo, į prog ramą įrašė "Joks". Gal tai, ką matėm ir girdėjom, galima būtų pasakyti, jog buvo absurdo teatro giminaitis, gal ir ne. Juk čia galima buvo įžiūrėti ir filosofinę mintį: kas bus, kai žmonės netilps žemėje, gal bus perpildytas ir dangus ir pragaras. Mūsų laikais kandidatų ten yra net per daug.

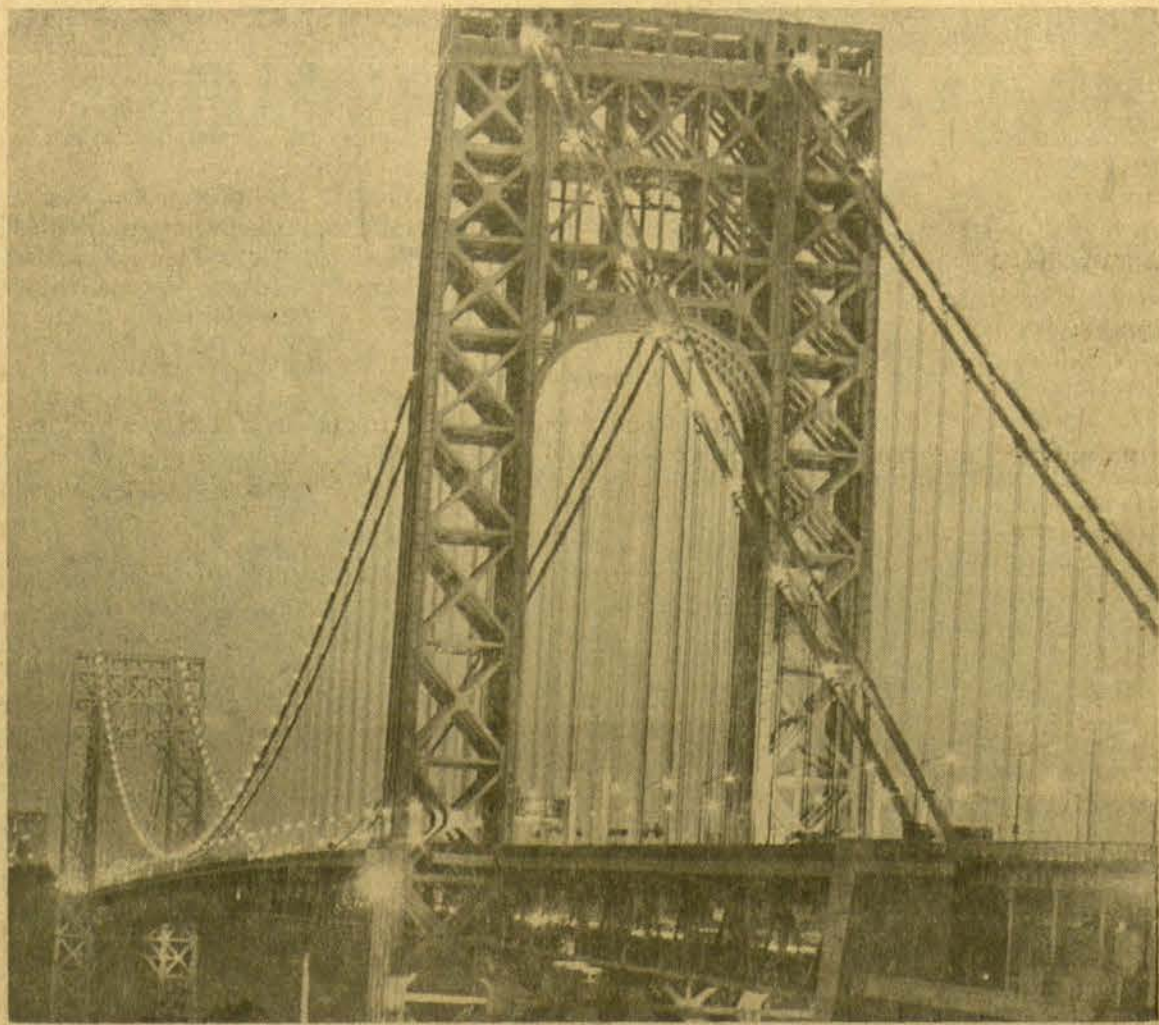
Gal kas vėl sakys, kad negalėjo suprasti vaidinimo, bet ar reikia suprasti modernų paveikslą, spalvų ir linijų žaismą? Svarbu nuotaika svarbu, kad vaizdai keitėsi, pynėsi ir buvo idomu. Čia buvo žodžiai, muzikos garsai, šviesų žaismas, o už vis daugiau sia judėjo, išraiškos, šokiai.

Vaidintojų sėdėte buvo jau gerai pažįstamas iš Jaunimo teatro R. Vasiukevičius, sielas vaizdavo M. Eivaitė, L. Jadviršytė, J. Jakštytė, A. Pakalniškis; dulkes vaidino V. Bilaišytė, D. Petersonaitė, N. Spurgytė, J. Zymantaitė, J. Bradūnas, V. Stanevičius. Prometėjum buvo J. Smilga, juodąja mirtim E. Juodvalkytė. Buvo dar ir raudotojos: L. Norvilaitė ir D. Vasiukevičiūtė.

Negalima nepaminti gerų žodžių ir visų techninių priemonių. Juk jaunimas kiek turėjo darbo, kol surinko, suderino kostiumus, proektorius, sceninę butaforiją, kitas priemones ir už tai iš žiūrovų nieko neėmė.

Reikia sveikinti mūsų gražių jaunimą ir linkėti išvermės, drąsos lietuviškosios kūrybos laukuose. Reikia taip pat ir padrausinti, kad nepradėtų abejoti, ar verta, jeigu kas — pasakyti, kad jam nepatiko. Tokio reikėtų paklausti: argi jau tiek susenote, kad nemėgstate jaunųjų entuziazmo išsiliejimo?

Grc

George Washington tiltas New York'e.

Nuotr. V. Maželis

nuotraukomis. Leidinio redaktorius St. Daunys. Bus išspausdinta 5,000 egzempliorių.

• Dail. Vl. Višinskis parengė leidinį Grand Junction, Mich., miestelio 100 m. sukakčiai paminėti. Spausdina savo spaustuveje. Šio miestelio apylinkėse buvo pradėtos auginti pirmos kultivuotos mėlynės, ir dabar ši ūkio šaka ten tiek išplėsta, kad mėlynių krūmai net purškiami iš lėktuvų. Prie šio miesto elio Vl. Višinskis turi savo sodybą, kur namų langai išpuošti lietuviškų tulpių ornamentais, stogas — žirgelių siluetais; naujai pastatytoji pastogė viršuje turi lietuviško kryžiaus koplytėlę.

• Lietuvos žydo M. Elno apsakymus "Kraujas ir ginklai" išspausdino Sovietų Sąjungoje leidžiamas žydams laikraštis "Sovjetisch Heimland" š. m. 2 nr. Tame pat numery S. Krausko ir A. Skliutauskaitės darbų reprodukcijos.

• Rašytojas Juozas Paukštelis, gyvenąs Kėdainiuose, šiuo metu eina 73 metus. Jis pastaruoju metu rašo prisiminimus apie vyresniosios kartos rašytojus. Dabar baigė prisiminimus apie G. Petkevičaitę - Bliū, Satrijos Ragana, Joną Jablonskį ir numato rašyti apie Tumą - Vaižgantą, V. Mykolaitį - Putiną, A. Vienuolį - Žukauską, P. Vaičiūną, J. Miliauską - Miglovą, Juozą Tysliavą, Joną Šliupą.

• Anatolijaus Kairio romanas "Ištikimoji žolė" dar šį mėnesį išeis iš spaudos. Leidžia Laisvoji Lietuva. Knyga 256 psl.

• A. Kristoponio eilėraščių rinkinys "Visas krautelis — šimtinė" išeis iš spaudos gegužės mėnesį. Knyga 240 psl.

• Vyturėlis, 1971 m. Marquette Parko lituanistinės mokyklos metraštis, iliustruotas, pripildytas moksleivių straipsnių, išeis iš spaudos už poros savaitių. Leidžia mokyklos tėvų komitetas.

• Antano Vadopalo iliustruota studija "Lietuviški antropologiniai lapai" renkama Morkūno spaustuveje.

• Marijos Jurgitos Saulaitės eilėraščių rinkinys "Viena saulė danguje" jau sulaužytas Morkūno spaustuveje. Leidžia Akademines skautijos leidykla "Alva".

• J. Kežio, SJ, naujas foto albumas "Jau atiduos spausdinti Morkūno spaustuvei".

landžio 20 d. savo susirinkime svarstė jaunosios lietuvių kartos ugdymo ir aušinimo klausimus. Į penktąjį visos Sovietų Sąjungos rašytojų suvažiavimą buvo išrinkti šie rašytojai: J. Apyžius, A. Baltakis, A. Biečiauskas, K. Korsakas, J. Macevičius, A. Maldonis, Just. Marcinkevičius, E. Mieželaitis, J. Požėra ir M. Sluckis.

• Lietuvos Statutų (1529, 1566 ir 1588 m.) vertimų į lietuvių kalbą Lietuvoje labiau susidomėta tik prieš keletą metų. Buvo pradėta ruošti dideliu darbu: naujai paruosti visų trijų Lietuvos statutų tekstus, parašyti išsamius jų komentarus, sudaryti žodyną ir statutus išversti ne tik į lietuvių, bet ir į rusų kalbą. Darbas vykdomas kolegijos, į kurią įeina istorikai, filologai ir teisininkai.

Statutų redakcinės kolegijos narys Stasys Lazutka "Lit. ir Meno" savaitraštyje (nr. 15) plačiai palietė statuto darbo sunkumus, kiltis. Vilniaus universitete šiuo metu prie statuto dirba penkių ka'edrų mokslininkai. Idomu, kad daugiausia liešiol nuveikę rusų katedros mokslininkai, gi lietuvių katedros mokslininkai aktyviau dirba tik pastaruoju metu. Ji yra taigusi sudaryti Pirmojo Lietuvos statuto tekstą išvertę į lietuvių ir rusų kalbas, parengę platų lietuvių - rusų ir originalo (senosios gudy) kalbos žodyną. Psama dar daug kitų darbų. Statutai būtų greičiau parengti spaudai, be atrod, nevyksta vienas besidomėjusių mokslininkus suburti į vieną kolektyvą.

• Lietuviečių muzikas — klerneis en Alldardas Budrys atlieka devyntųjų mėnesių stažą Parvžiuje. A. Budrys dalyvavo su kitų tautybių muzikais keliuose koncertuose ir gegužės 18 d. dalyvavo Prancūzijos Radijo ir televizijos koncertų salėje vykusiame užsienio muziku, besibulinančių Parvžiuje, baigiamame koncerte. Bri y muzikas R. Heims pakvietė Budrį su kitais dviem muzikais š. m. liepos mėn. a vykti į Angliją ir viename festivalių išpildyti Schumanno ir Brahmsio kūrinius.

• Estijos sostinėje Taline įvyko šiuolaikinės lietuvių tapybos paroda. Buvo eksponuota apie 50 darbų. Estų laikraštis "Sirp ja vasar" lietuvių dailin-

bumas jau atiduos as spausdinti Morkūno spaustuvei.

• Nauji numeriai žurnalų Lituanus, Me menys ir 1971 m. Varpas jau yra spaudoje.

• K. Ostrauko knyga "Kvartetas" jau laukžomas Morkūno spaustuveje. Leidžia A. Mackaus fondas.

• Lietuvoje šį pavasarį mirė dvi kultūrininkės. Kovo 25 d. Vilniuje mirė Dailės muziejaus taikomosios dailės skyriaus vedėja Jadvyga Katinaite - Mačiulaušienė. Ji dalyvavusi ekspedicijose dailės paminklams tirti, prisidėjo prie kultūros relikvijų apsaugojimo nuo išnykimo, buvo parengusi mokslinį katalogą apie Slucko juostas, ruošė darbą apie 16—19 amž. koklius.

Kaune mirė vaikų knygelių autorė Elena Spurgaitė, Kazlų Rūdos buvusi dantų gydytoja. Jos knygos vaikams ir jaunimui, kaip "Zalipukė", "Jūreivis Baltrušas" ir kt. buvo išleistos 130 000 egz. tiražu. Ji palaidota Petrašiūnų kapinėse.

• Lietuviečių rašytojai š. m. ba-

Rašyt. Anatolijus Kairys, autorius "Pališkio", kurio trys sėkmingai Jaunimo centre įvyksta geg. 29. — Režisorius komp. D. Lapinskas. Ši drama susilaukė šilto aptarimo naujausioje "Septintosios Pradalėje", kur pažymima, kad veikale "simbolių ir alegorijų pagalba sprendžiama gili tautinio išlikimo problema". Čia iš Sibiro krauju rašytas laiškas yra tautos gyvybės simbolis. Tik tas kankinių kraujas dar galėtų išgelbėti nuo dvasinės anemijos mirštantį Aukštinuką "Septintosios pradalgės" tvirtinimu, tai "drama modernaus sukirpimo, labai gilių idėjinę prasmę".

ky darbuose rado romantikos, liaudies meno bruožų atgaivinimą. Estų, lietuvių tapyba nepašai į estų — ji esanti formos atžvilgiu grubesnė, bravūriškesnė, optimistiškesnė, o kartais — labiau nacionalinė... (E.)

Premijuotieji Vidurvakarių autoriai

Amerikiečių rašytojų draugija, pasivadinti Society of Midland Authors, paskyrė premijas šiems Vidurvakarių rašytojams: G. E. Reedy už "Twilight of the Presidency", C. J. Colter už "The Beach Umbrella", W. Braden už "The Age of Aquarius", W. Havighurst už "River to the West", J. McPhaul už "Johnny Torrio. First of the Gang Lcr", E. Bialk už knygas jaunimui, J. Bennet už poezijos knygą "Grief and Exultation", M. J. Ward už "The Snake Pit" ir kitas dvi knygas, J. Barr už knygas vaikams. Tiems įvertintiems autoriams skiriama po 100 do. dovanų. Premijuotųjų pagerbimas įvyko Chicagoje, Press Club patalpose, gegužės 7 d.

MIRĖ REDAKTORIUS

Miami mirė Sergio Carbo, 80 m. amžiaus. Jis Kubos sostinėje

TYPEWRITERS

Sales, Service, Rentals, Repairs. ALL BRANDS — including OLYMPIA and HERMAN. Typewriters — Adders. A & H BUSINESS MACHINE. 3530 W. 63rd St. Tel. 925-8070

Havanoje buvo įsteigęs ir redagavo laikraštį "Prensa Libre" (Laisvoji spauda). Kadangi laikraštis buvo draugiškas JAV-bėms, provakarietiškas ir priešingas komunistų diktatūrai, Castro jį 1960 metais užgrobė.

FLORIDOJE

Dabar prasideda maloniausias vasarąjimo laikotarpis, ir jūros vanduo tikrai viliojantis.

NORWYN APTS.

126 Ocean Drive
Miami Beach, Fla. 33139
Tel. 672-4903

Žymiai atpigino kambarių kainas. Nepraileiskit progos praleisti atostogas malonioj LIETUVIŠKOJ dvasioj gražiausiame paplūdimyje.

GĖLĖS

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms. GUZ A U S K Ų. Beverly Hills Gėlinė. 3443 W. 43rd Street, Chicago, Illinois. TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

PETE'S AUTO REPAIR

Talpaus MOTORUS, STABDŽIUS, Transmisijas, Starterius, Alternatorius, Motor Tune-up. Ir kitus patalymus. PETRAS PISNYS, sav. 6211 - 15 South Damen Avenue — TEL. 737 - 3388.

Joe Wentz Ford, Inc.

Authorized Sales & Service FOR YOUR BEST DEAL — Call 445-5000

1971 PLYMOUTH-CRICKET \$1915.00

MOSŲ SPECIALYBĖ PLYMOUTH-CHRYSLER STATION WAGON

"Važiokite su savo vasarnamiu"

BALZEKAS MOTORS

PLYMOUTH — FURY — VALLANT — G T X ROADRUNNER — BARRACUDA — DUSTER

4030 Archer Avenue Tel. — VI 7-1515

Duodame paskolas namų pirkimui bei statymui

Juozas F. Gribauskas Vedejas

Saint Anthony Savings

1447 South 49th Court / Cicero, Illinois 60650 / Phone 658-6330

Darbo Valandos — Kasdien nuo 9:00 iki 5:00; Pirmadieniais nuo 9:00 iki 8:00; Šeštadieniais nuo 9:00 iki 1:00; Trečiadieniais uždaryta.

• Leonardo Šimučio knyga apie Altą jau baigiama laužyti "Draugo" spaustuveje.

• D. Brazytės - Bindokienės knyga "Viena pasaulyje" jau išspausdinama ir pradėta siuntinėti Liet. knygos klubo nariams bei platintojams.

• Kun. Alfonso Grauslio knyga apie didžiųjų rašytojų pastangas ieškoti Dievo, pavadinta "Ieškau Tavo veido", baigiama spausdinti "Draugo" spaustuveje. Bus apie 300 psl. Leidžia Liet. knygos klubas. Mecenatas agr. J. Sadūnas.

• Juozo Kraliaus trečioji trilogijos dalis — apie pirmą lietuvių vienuolį, Mindaugo sūnų Vaišvilką renkama spaustuveje. Leidžia Liet. knygos klubas. Veikalo pavadinimas: "Vaišvilka". Turės apie 250 psl. Išeis vasaros pabaigoje.

• Jurgio Gildaus naujas romanas "Brėkšmės našta" — apie susitikimą trijų kartų atvykusių iš Lietuvos čia gyvenančių ir jų vaikų — ruošiamas spaudai. Leidžia Liet. knygos klubas.

• Kazys Veselka nupiešė trijų spalvų viršelį Al. Barono romanui "Vėjas lekia lyguma". Knyga išeis gegužės mėn. pabaigoje.

• Stasio Garlauskio paruoštas Sv. Antano lietuvių parapijos Trečiojo istoriją spausdina "Draugo" spausuvė. Bus apie 150 psl. Iš spaudos išeis dar šį mėnesį.

• Monografią apie a. a. prof. St. Kolupailą spaudai ruošia dr. J. Gimbutas. Leis Akad. skautų sąjūdžio filisteriai, kurie tam reikalui jau yra sutelkę apie porą tūkstančių dolerių.

• Albino Žukausko poezijos knyga "Atodangos" išleista Lietuvoje.

• Vytautas Petkevičius už knygą vaikams "Sprindis — Sleksnio vaikas" Sovietų Sąjungoje gavo antrą premiją ir garbės diplomą. Į konkursą buvo atsiųsta apie tūkstantis rankraščių.

• IV Dalnų šventės leidinys jau spausdinamas Vl. Višinskio spaustuveje. Knyga bus gausiai iliustruota chorų ir dirigenų

JAUNIMO CENTRAS, 5620 So. Claremont Ave. 1971 M. GEGUŽĖS MĖN. 29, 30 IR 31 DIENOMIS — ŠEŠTADIENĮ, SEKMADIENĮ IR PIRMADIENĮ. Pradžią 8 val. vakaro visomis dienomis. Bilietai: MARGINUOSE, 2511 West 69th Street ir vaidinimų dienomis prie įėjimo.

LB JAUNIMO TEATRAS stato Anatolijaus Kairio trijų veiksmų dramą

P A L I K I M A S

Režisūra, muzika, scenarijos ir efektai — DARIUS LAPINSKAS

Vaidina LB Jaunimo Teatro aktoriai

NAUJI LEIDINIAI

• Juozas Ereto, KAZYS PAKŠTAS. Tautinio šaukio odiseja. (1893—1930). Lietuvių Katalikų mokslo akademijos leidinys, 1970 m., Roma. Knyga išleista "Nerestantiųjų Žiburių" serijoje, redaguojamoj kun. Antano Liutimos, S. J.

Prof. Juozas Ereto parašyti prof. Kazio Pakšto monografija vėl yra naujas ir didelis prof. Ereto darbas. O Lietuvių Katalikų mokslo akademijos ir jos vadovo kun. prof. dr. A. Liutimos rūpesčiu išleistas "Kazys Pakštas" vėl yra naujas įrodymas, kiek ne žodžiais, bet darbais ši mūsų mokslo institucija išvijoje yra gyva, kūrybinga, nesitenkinanti vidutiniškumais, bet siekianti ir pasiekianti to, kas yra išliekančio, kas yra tikrasis mūsų kūrybinio darbo ir pastangos vaisius, pribrandintas kultūrinio užmojo viršūnėse.

Ereto knyga apie Pakštą! Ar gi gali būti mūsų kas nors dar labiau intriguojantis? Žinant prof. Ereto plunksnos turinio ir formos patrauklių lydinį, dinamiškojo prof. Pakšto portretui sukurti vargu ar galima buvo rasti ką tokį rašto skulporių kaip Ereto.

"Kazys Pakštas" yra didelio formato, nuotraukomis iliustruota, 334 psl. knyga. Leidinys pradedamas Prof. Kaziu Pakštu paminklui statyti ir monografijai leisti komiteto žodžiu. Toliau eina paties autoriaus pratarties. O visa knyga paskirstoma į šiuos didžiulius jos skyrius: I. Kelias į laisvę (1893—1925); II. Nepriklausomybės saulėje (1925—1939); III. Antrojo fronto rezistentas (1939—1949); IV. Naujas ryžtas prie Atlatų (1949—1957); V. Prieštando (1957—1960). Ir gale: Baigiamasis žodis, šaltiniai, santrauka vokiečių kalba, asmenvardžių ir vietovardžių rodyklė. Monografijos kaina 10 dolerių. "Draugo" knygy platinimo centrai leidinys jau užsakytas, ir netrukus monografiją bus galima čia įsigyti.

• **SEJA**, 1971 m. Nr. 1—2. Tautinės demokratinės minties laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Redaktorius — Liudvikas Šmulskytis, 2523 W. 69th St. Chicago, Ill. 60629. Administratorius — J. Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160. Žurnalas išeina 4 kartus metuose; metinė prenumerata 5 dol.

Be kita ko, šiame numeryje apie žydų tulką nepriklausomos Lietuvos atstatyme rašo Vanda Šruogienė; Lietuvos kariuomenės pirmąsias dienas nušviečia Kazys Ališauskas; mūsų operos sukaktį prisimena Stasys Santvaras; Tautinių namų statybos reikalui atvirai kalba Algirdas Vainius, pasisakydamas prieš mūsų tautininkų užmojų statyti Tautinius namus Chicagoje, kai reikia dabar, anot Vainiaus, ypač remti visus priimančio ir nepartinio Jaunimo centro pradėtąjį praplatinimą; faktais ir leidinių pavyzdžiais Jurgis Kateiva akivaizdžiai parodo dabartinį Lietuvos rusinimą. Yra žurnale ir daugiau politinių ir kultūrinių problemų svarstymo, prisimenami mirusieji ir sukuriantys, duodama veiklos kronika, knygy bei žurnalų aptarimai ir kt.

• **MINTIS**, 1971 m. Nr. 1. Politikos ir kultūros žurnalas. Leidžia Lietuvių socialdemokratų partijos Užsienio delegatūra. Vyr. redaktorius J. Vilčinskis. Redakcijos ir administracijos adresas: "Mintis", Lithuanian House, 1 Ledbrooke Gardens, London, W. II. Great Britain. Atstovai JAV: "Keleivis", 636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127 ir J. Valaitis, 1521 So. 50 Ave., Cicero, Ill. 60650. Šio numerio kaina 2 dol. arba 50 angliškių penų. Žurnalą spausdina "Nidos" spaustuve Londone. Viršelis E. Matuko.

Beveik jau turime tradiciją, kad mūsųose kone visos politinio pobūdžio grupuotės bei partijos vis turi dažniau ar rečiau išleisti savo žurnalus. Pastaruoju metu mūsų socialdemokratai tokio žurnalo jau nebeturėjo. Nenorėdami iš ano tradicinio įpročio iškristi, štai dabar ir socialdemokratai išleido juos reprezentuojantį žurnalą "Mintis". Leidinys yra 190 psl. ir savo išorine išvaizda daro neblogą įspūdį.

Pacioje pradžioje leidėjų paraiškina, kam reikalinga "Mintis". O toliau jau J. Valaitis rašo apie Lietuvos politinių partijų išvijoje dabartį ir ateitį; J. Valaitis socialistų internacionalą ir Lietuvą; prisimenamas Kipras Bielinis; Jonas Pakška aptaria Seimo Lietuvių socialdemokratų frakciją; svarstomos ir kitos tartinės bei tarptautinės temos. Duodama ir grūžės literatūros; spausdinamos Ed. Cinzo ir K. Barėno novelės ir iš Vilniuje leidžiamų "Kultūros Barų" perspausdinamas V. Žilinskaitės feļjetonas.

• **MOTERIS**, 1971 m. kovo — balandžio mėn. Nr. 2. Lietuvių moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuvių katalikų moterų draugija. Vyr. redaktorė — Nopra Kulpavičienė. Administratorė — Bronė Pabedinskienė. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont., Kanada. Metinė prenumerata 5 dol. Puošnus, gerame popieruje spausdinamas, gausiai iliustruotas, daugiau kultūrinio pobūdžio šis mūsų moterų žurnalas visada mielas paimti į rankas. Jei gi jis ir šiaip skaitytojui yra įdomus, tai moterims juo labiau.

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1971 m. balandžio mėn. Nr. 4. Vyr. redaktorius — Bern. Brazdžio-nis. Leidžia A. F. Skirius. Metinė prenumerata 8 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029.

Šis naujasis "Lietuvių Dienų" numeris yra skirtas Lietuvos operos 50 metų jubiliejui. Visa puslapių žodinė ir iliustracinė medžiaga yra grynai operinė. Tai gražus žurnalo mostas, pageriant daugelio mūsų taip mėgstamą operos meną.

• **Emilija Čekienė, KAD JI BŪTŲ GYVA**. Leidėjas — Vilnės draugija. Aplankas ir vinjetės puslapiuose — Paulius Jurkauskas. Leidinys iliustruotas ir nuotraukomis. Tai stambi 418 psl. knyga, kaina — 5 dol.

Knygos autorė yra uoli lietuviškosios spaudos bendradarbė. Jos paskelbtų straipsnių rinkinys ir sudaro šią knygą. Gausūs straipsniai čia surikiuojami ir tekis temų skyrius: Lietuvė motina tremtyje; Lietuvė moteris veikloje; Kad ji būtų gyva; Lietuviškojo gyvenimo nuotaikos; Tautinė sąjunga; Žvilgsnis į

spaudą; Ji buvo lietuvaitė.

• **Dr. Antanas Kučas, AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA**. Išleido J. Kapočius 1971 m. Kalbą kūrino A. Vaičiulaitis ir V. Kulbokas. Spaudė Lietuvių enciklopedijos spaustuve, 638 psl.

Mūsų rūpestingo istoriko ir rašytojo paruoštas veikalas, apžvelgiant Amerikos Lietuvių gyvenimą, pradedant nuo pirmųjų ateivių, atkariant atskiras žymesnes kolonijas, gilinantis į nesveikas sąlygas mūsų ateiviams, į ideologinius susiskaldymus, į visuomeninius seifidžius. Atskirai aptariamos didžiosios centrinės organizacijos, kaip Katalikų susivienijimas Amerikoje, Katalikų federacija, Kurigų Viorybė ir daugybė kitų. Nors leidinys yra suorganizuotas lietuvių katalikų, bet šioje istorijoje skiriama vietos ir kitokiems sąjūdžiams, pvz. socialdemokratų sąjungai, laisvamaniams, tautinei sandarai ir kitoms.

Plačiau aptariama išeivių kova dėl Lietuvos laisvės, pradedant pirmuoju Amerikos lietuvių seimu, pastangomis Didžiojo karo metu, baigiant santykius su nepriklausoma Lietuva ir dabartinėmis pastangomis Lietuvai laisvinti. Giliau aprašoma kultūrinė, religinė, ekonominė mūsų išeivių veikla.

Leidinį paruošiant daugiausia darbo įdėjo dr. Kučas, bet jam talkino taip pat dr. K. Jurgėla, V. Liulevičius ir a. a. Pr. Pauliukonis. Tai monumentalus išeivių istorijos veikalas, galėjęs pasirodyti dėka mecenato prel. J. Karaliaus.

• **Juozas Tinišis, NUSKANDINTAS ŽIEDAS**. Novelių rinkinys. Išleido Nida. 1970 m. 200 psl. Kietais viršeliais kaina 3.50 dol.

• **SEPTINTOJI PRADALGĖ**. Literatūros me raštis. Redaguota K. Barėnas. Išleido Nida. 1970 m. 484 psl. Kaina 4.50 dol.

Turtingas kolektyvinis leidinys, kuriame telpa kūrinių įvairių kartų ir įvairių krypčių autorių. Čia rašo: J. Aistis, K. Bradūnas, L. Andriekus, V. Alantas, G. Tulauskaitė, T. Pautienaitė, K. Almenas, E. Cinzas, A. Baranauskas, Z. Tenisonaitė, J. Janavičius, Č. Obcarskas, P. Girdžius, A. Baronas, K. Karpius, J. Gliuda, K. Barėnas, R. Maziliauskas, A. Gustas, R. Šilbajoris, V. Kazokas, dr. J. Grišius, G. Vėbrienė, Pr. Naujokaitis. Leidinys turtingas poezija, beletristika, apžvalginiais straipsniais, atsiminimais.

• **AIDAL**. Mėnesinis kultūros žurnalas. 1971 m. 4 nr. Leidžia tėvai pranciškoniai, redaguoja dr. J. Girnius. Adr.: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 1122.

A. Baltinis įvairiai aptaria komunizmą ir krikščionybę; B. Cipiliauskaitė apibūdina K. Binkio kūrybą; A. Baronas skaitytąjį linksmia parodijomis; S. Andersson vertina V. Kasiulio kūrybą; dedamas pomirtinis J. Ragio straipsnis apie istorinę tiesą; L. Tulatė žvelgia į tarptautinio gyvenimo raidą; A. Pakalniškis pavaizduoja jaunimo pramogas žemaičiuose. Plati minties gyvenimo ir knygy apžvalga. Numeris turtingas ir įdomus, iliustruotas V. Kasiulio kūriniiais.

• **SVIETIMO GAIRĖS**. Lietuviškojo ugdymo žurnalas nr. 4. Leidžia JAV LB Svietyto tar-ryba. Chicago, 1971 m. Dedak-torius P. Maldeikis, 2615 N. 39 St., Phoenix, Arizona 85008. Me-tams 2 dol.

Gausu straipsnių lietuviškos pedagogikos klausimais; jų au-toriai: V. Bagdanavičius, MIC, J. Kavaliūnas, E. Sengienė, A. Rinkūnas, V. Augulytė, I. Skuo-das, V. Milavickienė, V. Vaitke-vičienė, P. Joga, I. Malėnas, L. Sagys, P. Maldeikis. Duodama eilės knygy apžvalga bei kitų informacijų.

Naujos Galaksijos

Neseniai per amerikiečių epau-dą nuskambėjo iki šiol negirdė-tas vardas Maffei. Iš tiesų — Maffei 1 ir Maffei 2. Tai buvo dvi naujos galaksijos, kurias pastebėjo i alų astronomas Pa-colo Maffei.

1938 metais jis paskelbė trumpą pranešimą, kad Cassio-pėjos žvaigždynė suradęs du keistus objektus kurie aiškiai matomi nufotografavus raudo-vo šviesoj, bet visai pranyksta mėlynaj. Jis nebando aiškinti, kas tos mažos silpnos dėmelės galėtų būti.

• **NAUJIEJI NUOSTATAI IŠEIVIŲ SIELOVADAI TVAR-KYTI**. Iš originalių dokumentų lietuvišką tekstą paruošė prel. dr. L. Tulaba. Išleido Vakarų Europos lietuvių sielovada 1971 m., 23 psl.

• **KRIVULĖ**. 1971 m. gegu-žė, Nr. 1. Leidžia Vak. Europos liet. sielovada. Redaguoja kun. P. Celiešius, 8939 Bad Woeris-hofen, Kirchenstrasse 5, Vokie-tija.

Turiny — naujas potvarkis cenzūruoti knygomis bei pareiš-kimams, Mišrių moterų sielova-dai, Sąjūdis laisvė ir atsako-mybė, Vasario 16 gimnazija, kronika.

• **SKAUTŲ AIDAS**. 1971 m. nr. 4, balandis. Leidžia LSS Ta-rybos Pirmia. Vyr. red. J. To-liušis. Meams 5 dol. Adm. adr.: A. A. Orentas, 6840 So. Camp-bell Ave., Chicago, Ill. 60629.

• **VYTIS**. Oficialus Lietuvos vyčių organas. 1971 m. nr. 5. Red. L. Stukas, 1467 Mountai-side, N. J. 07092. Metams 4 dol.

Turi straipsnių, informacijų, gausiai iliustracijų, net ir gaidų lietuviškų dainų.

• **FILATELISTŲ DRAUGI-JOS LIETUVA BIULETENIS**. Lithuanian Philatelic Society of Chicago. 1971 nr. 3. Metams 5 dol. Redaguoja E. Petrauskas, 7742 So. Troy St., Chicago, Ill. 60652.

• **EGLUTĖ**. 1971 m. gegužė. Redakcija, administracija — Ne-kaltai Pradėtos Marijos seserys, Putnam, Conn. 06260. Metams 5 dol.

Patrauklus gausiomis ilustra-cijomis, ryškiu šriftu, jauniausiems pritaikytu turiniu.

• **JAUNYSTĖS SAUKLYS**. Detroito moksleivių ateitininkų leidinys 1971 m. gegužės 2 d. nr. 1. Redaktorius S. Jankauskas. Mimografuotas, pačių moks-leivių kūrybą talpinas laikraš-tėlis.

Skambinkite po 6 val. vakaro SAM—LU 5-7791; JOE—636-7623

Action Company
Po žemę įmontuojame žolės laistymo sistemą.
Pritaikoma pagal vietą
Vandentiekio Aptarnavimas (Plumbing service)
Žema kaina — Greit įtalsoma — Nemokama apskaitinimas — Tvers visam amžiui — Negali rdyti — Piti nei ištrūpti — Atsparaus kalčiai.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

Muziejaus **retenybė**
PASKUTINIAI NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKŲ PRISIMINIMAI:
5 lity — J. Basanavičius, 10 lity — Vytautas Didysis, 10 lity — prez. A. Smetona ir kitos. Kainorastis paraiškoms.
P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver, B. C., CANADA

Nuodingi metalai JAV vandenyse

JAV mokslininkai "U.S. Geo-logical Survey" paskelbė duo-menis, padarytų vandens 729 tyrimų įvairiose JAV vietose. Rasta, kad vandeny esama sep-tynių nuodingų me alų: merku-rijaus, arseniko, kamdijaus, švi-no, chromijaus, kobalto ir zin-ko. Vietomis ty metalų esama daugiau, negu la'koma nepavo-jinga sveikatai.

• Buvęs klaipėdietis Hansa Masalskis parašė vokiečių kalb 42 psl. knygutę "Dr. Jurgi Zauerveinas. Jo gyvenimas i veikla". Išleista šiemet Han-cvery.

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniaus, dažymo ir visus kitu darbus atlieka lietuviai — labu prielama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar-nauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mū-sų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norė-tume būti Jums naudingi ir ateityje. Šaskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogor
Frank Zogor, President

5%
All accounts com-pounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60630
PHONE: 294-4329

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

HEAVY DUTY STRUCTURAL STEEL POSTS & RAILS
STEEL BASE WIRE CABLE FOR MAXIMUM TENSION
HEAVY DUTY BUT WIP GALVANIZED WIRE
ALL POSTS SET IN BURN CONCRETE FOUNDATIONS
HEAVY DUTY CAST IRON SQUARE GATE CORNERS
CHOICE OF POST & RAIL ORNAMENTS

DENGIAME STOGUS

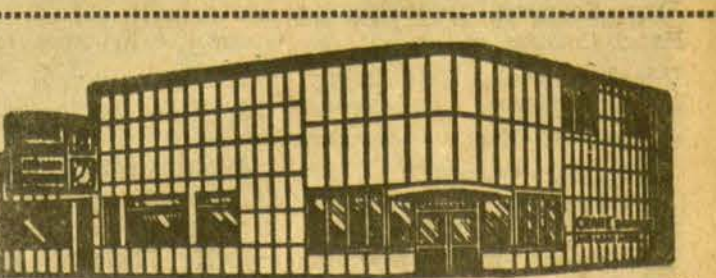
ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui. Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio alu-minijaus, plastikos, plieno, įvai-rių spalvų.

S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų.

Naujaisi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai. Apkalame aluminijum medines namo dalis.

KOSTAS BUTKUS
Telef. — P R o s p e c t 8-2781

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **INSURED** **5%**

Mokamas už Vieną Me-tų Certificate spskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas aukštas divi-dendus mokamas už investavimo įsaskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS PIRMADIENI KETVIRTADIENI ANTRADIENI PENKTADIENI
9 v. r. iki 9 v. v. 9 v. r. iki 5 v. v. Trečiadienį nedirbta

Perskaitytė Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

KOMUNISTŲ TERORO ISPRIEVARTAUTAS ŽMOGUS

STASE SEMENIENE

Artur London, Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeris ir ištikimas komunistų partijos narys, 1951 m. buvo suimtas už "nusikaltimus prieš valstybę". Jis buvo kankintas partijos patikėtinių tol, kol tyčia sufalsifikavo savo išpažintį, "prisipažino" neva buvęs imperialistų agentas. Po 21 mėnesio kankinimo, London ir 13 jo draugų, įskaitant partijos sekretorių Rudolf Slansky, Stalino įsakymu buvo viešai teisiami už nusikaltimus, kurių jie iš tikrųjų nepadarė. Vienuolika jų buvo pasmerkti mirti. London buvo nuteistas ligi gyvos galvos. Vėliau jis buvo išleistas iš kalėjimo, 1956 m. reabilituotas pagal tada veikusią postalinę ištaisymo programą. Dabar Artur London gyvena Prancūzijoje, kur parašė knygą apie savo auometinius gyvenimus. Tokia tai yra žiauri realybė — tikrovės gyvenimiškieji faktai, virtę dabar net jau istoriniais.

Tais realiais pergyvenimais remiantis, režisierius Constantine Costa-Gavras pastatė spalvotą filmą "The Confession". Filmą ir parašytas ir režisuotas tų pačių, kurie neseniai pastatė ir filmą "Z", laimėjusi daug premijų, taipgi geriausio filmo vardą. Taip, kaip ir "Z", tai yra tikra totalitarinio režimo bylos studija. Vien tikslai politinė filmo rėšis buvo pakeista nuo radikaliųjų dešiniųjų ir radikalūs kairiuosius. Tokiu būdu minimas režisierius jau antrą kartą paėmė politinę istoriją ir pavertė ją taip stipraus realizmo menu, kad tas menas tučtuojau vėl virto istorija, rodančia, kokių būdu žmonės mąsto, diskutuoja ir net veikia politikoje.

"Z" buvo polemėnis filmas, sukeliantis nemalonius nusiteikimo nuotaikas prieš militarinį režimą Graikijoje. "The Confession" yra daug gilesnis ir kur kas svarbesnis filmas, ypač gerai bus suprantamas žmonėms iš Europos.

Režisierius pasirinko vėl tuos pačius bendradarbius: rašytoją Jorge Semprun, kinematografo Raoul Coutard ir savo mėgiausią aktorių Yves Montand. Šis taip įsigyveno į vaizduojamo charakterio kančias, kad nusto-

jo net 24 svarų per 6 savaites. Aktorius pareiškė spaudai, kad filme nenorėta kritikuoti komunizmo. "Tai, girdi, stalinizmas, visai skirtingas nuo komunizmo", pabrėžė jis (koks nautumas! St. S.). Tačiau, kas atsitiko filme, galėtų atsitikti man ar bet kam! Vien tik pagalvojus, kad šis žmogus prisiėmė nusikaltimus, kurių jis niekad nepadarė ir kad neprisipažino, kai jis buvo kankinamas karo metu nacių... Montard balsas užlūžo. "Išpažintį" Yves Montand ir vėl šį kartą auka, nėra niekuo giau, kaip tik auka. Tai tuščia figūra, jo skausmai — intelektualiniai.

"The Confession" yra gana ilgas (2 val. 18 min.), bet intensyvas, filmas, besisukęs dideliu greičiu. Kartu tai yra aštrus, pilnas kančios filmas.

Herojus Gerard (Montand) suimamas, stumdomas, mušamas, be maisto ir miego, amžinai tardomas, jam uždraustas bet koks kontaktas su pasauliu, negauna jokios informacijos, kankinamas, maitinamas melu ir apgaule apie jo žmoną, jo draugus ir jo žydišką kilmę. Jo parodymai iškraipomi ir laužomi gabalais taip, kaip tik kam užteina į galvą, kad tik partija vėl sugrupuotų juos į figūras, pagaidaujamąs savo tikslams.

Montand vaidyba turi išbaigtą ligi vaistkumo kokybę. Jauti, kad jis savo rolėje gyvena, ne vaidina. Simone Signoret (tikram gyvenime Montand žmona) yra labai puiki Gerardo (minimo Arturo Londono) žmonos Lise rolėje. Mažesnės rolės irgi gerai išbaigtos. Contard fotografija, kaip ir visados, graži ir tiksli.

Costa Gavras sukūrė šiame savo filme daug subtilių momentų: elektrizuojanti scena didžiojo partijos susirinkimo, puikios, sąmojingos diskusijos apie knygą Rivieroje ir kit.

Kai kurie rimti amerikiečių kritikai mano, kad filmas daugeliui bus nuobodus. Esą, jis per sunkus, per daug politinis, per daug europietiškas. Filmą mėgina priversti amerikiečius susimastyti ir tada per mąstymą jausti — o "mes esame pripratę prie filmų, kurie mus veikia priešingai", užbaigia vienas

A. Tamošaitienė

Pavasaris (gobelenas)

PO ŠEŠIOLIKOS TREMTIES METŲ SIBIRE

Stefanija Rūkienė, GRĮŽIMAS I LAISVĘ. Sibiro tremtinės užrašai. II dalis. Mecenatas Amerikos Lietuvos tautinės sąjungos St. Louis skyrius ir jo nariai. Išleido Viltis, 1970. 526 psl. Kaina \$5, kietais viršeliais \$6. Gaunama "Drauge".

Šešiolika metų juodas ir skurdžias tremtinės dienas leidusi Sibire, o dabar pasiekusi Ameriką, buvusi mokytoja Stefanija Rūkienė šiame stambiam veikle su dideliu vaizdumu perteikia į Azijos taigas nublokštų lietuvių kančias. Nei kietasai caras, nei korikas Muravjovas nėra tiek gausiai lietuvių išvežę ir genocidiškai mirę, kaip okupantai bolševikai. Daugelio nelaimingųjų kruvina kančia amžiams nuskendo Sibiro pusnyuose. Ant pirštų rankų galime suskaičiuoti tuos, kurie pasiekė laisvąjį pasaulį, ir tik viena S. Rūkienė davė taip detalių tremties vargų aprašymą.

Kietai Sibiro išgyvenimai Rūkinei įsirežė giliai atmintin. Ji gera stebėtoja ir, kaip mokytoja, gera pasakotoja. Ryškiai perteikia žodinį vaizdą ir perduoda gyvą dia-

kritiką (juokinga amerikietiška logika! St. S.). O vis dėlto tai yra didingas, psichologinis, balsaus režimo filmas. Jis daug geresnis ir meniškuo atžvilgiu už visus ligi šiol matytus šios rūšies filmus.

"The Confession" palies ir ne vieną amerikietį jiems ligi šiol svetima logika. Jiems pravers akis, kad, buvęs visą savo amžių komunistas, kovotojas prieš nacizmą, žydų kilmės, galėtų būti nuteistas, nes bet kuris žydas, kuris išsigelbėjo iš nacių, turėjo būti kolaborantas (kas per absurdas!).

Sylk čia suimtas — jau esi kaip ir nuteistas. Ir iš nekaltos tave padarys kaltu. Neprispažinti — reiškia mirti. Todėl išpažintis darosi beveik neišvengiamas.

Costa Gavras duoda savo filme platų jausminį rezonansą, kuriame revoliucija pasmerkia stalinizmą, o stalinizmas pasmerkia revoliuciją.

Ir labai paprastai, su melnacholišku grynumu parodoma, kas atsitiko ir dar vis tebevyksta.

"The Confession", parašyta apie jį ir Artur London, yra labai žmogiškas filmas. Jis nepraileistinas ir matytinas visiems: seniems — jauniems ir mažiems. Filmą tiek žiaurus, kiek žiaurus yra gyvenimas komunistinio teroro nužmogintam žmogui. Jei jis mažiau suprantamas amerikiečiui, tai europiečiui, o ypač lietuviui, bus lyg atspindys veidrodyje jo praityje patirtų išgyvenimų.

loga, stengdamasi visur būti objektyviai tikslu. Todėl jos stilus gyvas, knyga intriguojanti, skaičiuoti nenuobodi, perteikianti gausią informaciją ir skaitytoją perkeltanti į tolimus Azijos plotus, bent jo mintį laikinai išstumdama iš laisvojo pasaulio ir komunistų diktatūros sudarytą košmarą, kuris knyga užskleidus, verčia giliai susimastyti, pergyvenant gilų gaudulį dėl Sibiro kankinių ir daug tvirčiau ryžantis veikti prieš tą mūsų amžiaus genocidišką vergiją, kurią tautoms atnešė komunizmas.

Rūkienė liudija, kad per pirmąjį Stalino penkmetį buvo ištremita į Sibirį daugiau negu per visą carų valdymą nuo pat Petro Didžiojo. Ji pati susidūrė su daugeliu tremtinių ne tik iš Baltijos valstybių, bet iš Besarabijos, Lenkijos, Rumunijos ir kitų kraštų. Kai kurie tremtiniai dėvėjo iš maišų pasiūtais drabužiais. Už į kišenės įpiltus kviečius, kuriais motina norėjo gelbėti badaujančius vaikus, ji buvo nubauta 5 metams kalėjimo. Iš bado mirusį vaiką pati motina rogutėmis turėjo vežti į kapines. Už mėnesį darbo Rūkienė gavo 150 rublių, gi 40 svarų miltų (pūdas) kainavo 700 rublių; pustrėčio svoro lydyto sviesto — 500 rublių.

Už papasakotą anekdotą, kuris

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

Walter Rask - Rasciausko vadovaujamas kelių biuras praneša, kad dar yra vietų keturiose ekskursijose į Lietuvą. Pirmosios dvi grupės — gegužės mėn. 27 ir birželio mėn. 16 d. — deja, jau užpildytos. Norintieji prisijungti prie ekskursijų ir dar šią vasarą aplankyti gimines Lietuvoje gali registruotis į sekancias grupes: liepos mėn. 6 d. (dar yra kelios laisvos vietos), liepos mėn. 19 d., liepos mėn. 26 d. ir rugpjūčio mėn. 9 dieną.

Visos ekskursijos bus Lietuvoje net 11 dienų — Vilniuje, Druskininkuose ir ekskursijos po vieną dieną į Kauną ir į Trakus.

Vladas Rasciauskas pirmas pradėjo organizuoti keliones į Lietuvą ir jau nuvežė virš 20 grupių.

American Travel Service Bureau per ilgą eilę metų organizuoja šias keliones — yra patikima ir patyrusi įstaiga, jų grupės sujungia keliaujančius Amerikos ir Kanados lietuvius. Jei nesate dar Amerikos piliečiai — mes jums patarsime ir paaiškinsime apie kelionei reikalingus dokumentus ir padėsime juos parūpinti.

Patyrę palydovai lydi kiekvieną mūsų grupę ir rūpinasi visais keliaujančių reikalais. Mūsų grupės pakeliami atgal dar sustoja Romoje, taigi ta pačia proga ne tik aplankysite gimines Lietuvoje, bet ir turėsite galimybių apžiūrėti gražiausią Europos miestą.

Nedelskite registruotis — laisvų vietų skaičius kas dieną mažėja, o dalyvių skaičius yra ribotas. Visos išvykimo datos garantuotos — kainos nustatytos ir yra pigesnės, negu bet kur kitur už 21-os dienos kelionę.

Visais kelionės reikalais ar išskvėtimui giminių iš Lietuvos kreipkitės į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Telefonas 238-9787

Istaigos darbo vaandos: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro; kitomis dienomis ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų.

kyklas, bet priima, jeigu jie vyksta". "moksleivis, vežant Sibiran, ta studijuoti į Rusiją. Rūkienė su- bėgo ir su persautu pilvu baisyse- tiko lietuvių, atvykusių studijuoti- tiki Tomsko pedagoginį institutą, bos negavo", "ūkininkas, mirė- Graudu, kai sužino, jog oku- nusimaitinęs, nes savo maisto da- pantai ima nebeleisti statyti kry- vinių atiduodavo vaikams..." žių nei kapinėse. Jų vieton leidžia- Knyga vaizdi ne tik žodžio kū- statyti paminklėlius — lenteles su- ryba, bet ir savo iliustracijomis iš užrašais. Sibiran išvežtų lietuvių gyvenimo.

Ypač graudus sąrašas pavardžių- Tiesa, vienoj kitoj vietoj autorė lietuvių, išvežtų į Sibirą, prie ku- rėreina tokį saldų sentimentalu- rių daugelio pridėti priesaiai: mą; bet moters rašte tai iš dalies "mirė badu", "nutroško vagone", suprantama. Vis tiek, knyga labai "žuvo, taiga kirsdamas", "mirė- vertinga joje pateikiama istori- džiova", "mirė nusimaitinęs", ne medžiaga, patraukli savo leng- vu stiliumi; skaitytoją paveikia di- kintas ypatingos drausmės sto- delfu nuosirdumu ir palieka neiš- vykleje", "žuvo taigoje rogių su- dildomą išpūdį aprašomų išgyve- maigytas", "mirė miške sužalo- nimų gilumu.

J. Pr.

BRIGHTON
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME LOANS SAVINGS INSURED

Serving the Lithuanian Community
57 years with personal attention.
4071 Archer Ave. (West of California Ave.)
Chicago, Illinois 60632 Tel. LA 3-8248

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6945 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8500

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345.6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
649 East 162nd Street, South Holland
10821 South Michigan Avenue, Chicago
TEL. CO 4-2228

Pianistė Raimonda Apeikytė (kairėje) ir solistė Birutė Reivydytė-Dabienė recitalio metu Hollywoode, Cal. Platesnis recitalio aprašymas tilpo geg. 15 d. kultūros priede.

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

Seimos šventės

STEFANIJA STASIENE
Cleveland, Ohio

Penktasis metų mėnuo kasmet pražysta skaisčiais pavasario žiedais. Tai gyvybės ir jėgų pilnas mėnuo, kuris iš žiemos miego prikelia gamtą naujam gyvenimui. Su pabudusia gamta ir mes dvasiniai atsinaujiname, sielą praskaidrinam, skirdami šį mėnesį Dangiškajai Motinai. Vos pražydėjusios pavasario gėlės ir degančios žvakės ant Marijos altorių palaiko gegužės mėnesio nuotaiką tyrą ir šventišką. Gegužės mėnesio nuotaikoje mes prisimenam ir savo žemiškas motinas. Motinos dieną tai brangi lietuvių širdžiai diena, nes dėkin gumas ir pagarba gal ir yra vienas ypatingų lietuviškos širdies bruožų. Iš kitos pusės motina tos pagarbos ir dėkingumo yra pilnai verta, nes ji savo gyvenimą yra daugiau pašventusi kitiems, negu sau. Štai ir Dievo Motina, pati kilniausioji moteris, yra pasakiusi: "Štai aš Viešpaties tarnaitė". Tai reiškia visišką pasišventimą kitiems. Neveltui mūsų liaudies kūryboje motinos vardas yra įvairiausiai išreiškiamas: motinėle, močiutė, močiutė sen-galvėlė ir t. t. Nors savo moti-

nos stengiamės dažnai visokiom žemiškom gėrybėm apdovanoti ir visokių malonumų suteikti, tačiau malda, šv. Mišiom ir šv. Komunija gal geriausiai išreiškė savo dėkingumą. Šiame gražiausiame mėnesy ir vaikūčiai ruošiami pirmi šv. Komuniškai. Tai kita šio mėnesio tyro džiaugsmo ir skaidrios nuotaikos šventė. Tėvelių, seselių ir mokytojų didžiausias rūpestis, kad šios skaisčios žmonijos atžalos gyvenime pasiliktų religingi, gerai suprastų šv. Komunijos reikšmę ir reikalingumą. Laukiamoji diena ateina. Bažnyčių altoriai skendi gėlėmis, "angelų" gretos žengia bažnyčion, iš jų nekaltų širdžių plaukia giesmės kartu su nuoširdžiausiais pažadais geramam Dievui. Ir koks džiaugsmas apima visus tikinčiuosius. Juk kiekvienas tada prisimena tą brangią dieną. Šv. Teresėlė Kūdikielio Jėzaus yra pasakiusi, kad jos gražiausia gyvenimo diena buvo pirmos Komunijos diena. Tad pasistenkime, kad ši šventės šiluma ir skaidri nuotaika neišblėstų triukšmingos puotlos sukury. Aišku, be vaišių čia apsieiti negalima. Tačiau nereikia užmiršti, kad tai yra grynai šeimos šventė, tad ir šeimos bei artimųjų giminių tarpe ją reikėtų praleisti. Centrinis šios šventės asmuo yra pats pirmąją Komuniją gavęs jaunuolis-jaunuolė. Jiems dera ir tinkama vieta prie stalo.

mo diena buvo pirmos Komunijos diena.

Tad pasistenkime, kad ši šventės šiluma ir skaidri nuotaika neišblėstų triukšmingos puotlos sukury. Aišku, be vaišių čia apsieiti negalima.

Tačiau nereikia užmiršti, kad tai yra grynai šeimos šventė, tad ir šeimos bei artimųjų giminių tarpe ją reikėtų praleisti. Centrinis šios šventės asmuo yra pats pirmąją Komuniją gavęs jaunuolis-jaunuolė. Jiems dera ir tinkama vieta prie stalo.

Pats stalo dekoravimas ir vaišės turėtų tos dienos įgytą nuotaiką bažnyčioje ir toliau tęsti. Stalas turėtų būti baltutėliai padengtas, gėlės (rozės, gvazdikai, varpeliai) taip pat derėtų baltos, pajalvintos smidryų ar mirtyčių šakelėmis. Stalo centre baltą degantį žvakę. Valgiai taip pat lengvi, daugiau taikomi pavasariui. Gėrimai — šviesūs vynai arba gaivinantys be alkoholio.

Tegul mūsų gražūs ir tyri tautos papročiai ir šių švenčių metu stiprina mūsų šeimos ir mūsų tautos gyvybę perduoda ateinančiom kartom.

Pagerbta stalo teniso karalienė

PRANAS ALSĖNAS

Toronto dienraščiai gegužės 5 d. išėjo pasipuošę didaka nuotrauka, kurioje matėme Ontario provincijos premjerą W. Davis spaudžiantį ranką lietuvaitėi, stalo teniso čempionei Violetai Nešukaitytei, įtekus jai pagerbimo diplomą už pasiektas aukštumas šioje sporto šakoj.

"The Daily Star" bendradarbis Jim Crerar rašo, jog palengva gyvenimas įeiną į normalias vėžes stalo teniso čempionei torontieškei Violetai Nešukaitytei, kuri, esą, kilstelėjusi Kanados diplomatinio korpuso nuotaikas pra-eitą mėnesį, persverdam didžiąją kinų sieną ir susitikdama su premjeru Chou En Lai.

Raud. Kinijoje Violeta ir kiti Kanados stalo teniso rinktinės nariai sužaidę serijas draugiškų rungtynių prieš kiniečius, su kuriais žaidė ir amerikiečiai, ang-

lai, australiečiai, kolumbiečiai ir alžyriečiai.

"Esu patenkinta, grįžusi namo", — Violeta pareiškusi Ontario Sports Achievement Awards suruoštame pagerbime ir priėmimo. Ji pasisakiusi, jog kanadiečiai sportininkai, kaip ir kiti, turėję labai ilgą sportinę kelią, kol pasiekė Kiniją.

Violeta ir visa kanadiškoji teniso rinktinė buvę išvykoj net penketą savaitę. Jie žaidė Commonwealth Games Singapore (IV-toji vieta) ir Pasaulio pirmenybės rungtynėse Nagajoj Japonijoje (kur moterų komanda išėjo 16-tąją). Po to kelionė Kinijon.

Violeta pasiskundusi reporteriai, jog grįžusi namo neturėjusi laiko nei pasipraktikuoti savo pamėgtoje sporto šakoj. Jai atė-

musios laiką kalbos, pasikalbėjimai, priėmimai etc.

Minėtas spaudos bendradarbis pabrėžia, jog mūsiškė Violeta Nešukaitytė yra laimėjusi apie 50 meistriškojo vietų savojoje devyne rly metų varžybinių karjerų. Dabartinis metu ji turinti kanadiečių uždara, Ontario viešą ir Toronto viešą bei uždara laimėjimų titulus.

Ji praradusi JAV laimėjimą dėl to, kad ji tada buvusi Azijoje ir žaidime nedalyvavusi.

Cia kalbamam priėmimo Violeta buvusi parinkta viena iš iškilniausių žaidėjų ir jai įteikta Kanados žiemos žaidimų vėliava bei diplomai.

Intymus šeimos gyvenimas

Šeimos gyvenimas yra surištas su eile problemų, o šiame krašte ir su gana gausiais pavojais. Padėtį gali pasunkinti nepakankamas šioje srityje žinojimas ar nepateisinamai griežtas siaurumas. Šituo atžvilgiu gali būti naudinga naujai išleista Jose de Vinck knyga "The Virtue of Sex" (išleido katalikiškų knygų leidykla Abbey Press, St. Meinard, Ind. 1970 m., 248 psl., 1,50 dol. — tai pirmas kišeninio formato laida).

Veiklas pasižymi surinktu informacijų gausumu ir perteikiamų pažiūrų objektyviu platumu, išsklaidydamas mintis, kad moterystė gyvenimas yra kažkas žemesnio, menkesnio; priešingai, išryškindamas, kad Dievo duotose ir ymaus gyvenimo galios moterystėje yra kilnios, plačiai leistinos, galinčios daryti net dorybę jų gyvenime.

Autorius duoda pluoštą istorinių informacijų apie seksualinį gyvenimą, išsklaido eilę klaidin-

gų, siaurų pažiūrų, perteikia pozityvius intymaus gyvenimo dėsnius, pasiremdamas šventraščiu, krikščionybės nuostatais, prigimties įstatymu. Aptaria nusikalstamumo pradus intymiajame gyvenime, gimimų kontrolę (šiuo atžvilgiu autoriaus pažiūros nebūtinai priimtinos. Jos susidarytos jo prieš Paulių VI paskelbiant nuostatus šiuo klausimu). Toliau autorius duoda patarimų, kaip pasirošti moterystei, išryškina natūralų intymaus gyvenimo vertingumą, apžvelgia sekso reikšmę literatūroje, scenoje bei ekrane, o taip pat ir mene. Svarsto meilės ir asmenybės klausimą, pažymi, kad intymus šeimos gyvenimas nėra jokia kliūtis tobulumui, priešingai, tai gali draugauti su dvasingumu ir net paskutinį paragrafą užvaidina "The Virtue of Sex" — intymaus gyvenimo dorybė.

Taigi, autorius pažeria daug tokių šviesių minčių šeimos intymiam gyvenimui, pažymėda-

žauskienė — dekoracijomis, Kristina Austin — reklama, Genovaitė Krajček — reklama.

Debiutantės yra sekančios: Kazė Brazdžionytė (duktė Juzės ir Balio), Regina Daresk (Onos Si-rūtės ir Jurgio Daresk), Denise Hattermer (Bronės Leaskytės ir Howard Hattermer), Marija Juzėnaitė (Juzės ir Petro), Marilyn Sharko (Gerardo ir Mary Sharko), Cecilija Strom (Bronės Si-liūtės ir Gustaf Strom).

Visi tėvai arba seneliai prunmeruoja "Draugą" ir jį skaito.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

— Marija Šarkienė (Mary Sharko) ruošia arbatėlę šį sekmadienį, gegužės 23 d., savo naujame restorane Villa Parke. Bus pagerbtos 1971 m. Gintaro baliaus debutantės. Jos duktė Marilyn

Gintaro baliaus debutantės su savo motinomis. Sėdi iš k.: Mary Sharko, Anne Daresk, Bernice Hattermer, Bernice Strom. Stovi iš k.: Juzė Juzėnaitė, Marija Juzėnaitė, Marilyn Sharko, Regina Daresk, Denise Hattermer, Cecilija Strom, Kazė Brazdžionytė ir Juzė Brazdžionienė.

LKMOPS valdybos pirmininkė lankėsi Chicagoje

Prof. dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, Lietuvių Katalikių Moterų Organizacijų Pasaulinės sąjungos valdybos pirmininkė, tampresniems ryšiams palaikyti lankėsi Chicagoje ir turėjo pasitarimą su lietuvių katalikių moterų organizacijų pirmininkėmis bei atstovėmis.

Susirinkimo pradžioje trumpą žodį tarė A. Dumbrienė, LKMOPS atstovė Chicagoje. Ji taip pat pristatė veikėjoms iš New Yorko atvykusią valdybos pirmininkę. Dr. A. Janačienė savo pranešime išdėstė sąjungos tikslus ir plačiau sustojo ties tarptautine katalikių moterų organizacijų unijos veikla ir lietuvių katalikių moterų

atstovių įnašu ir darbu, nuolat keliant pavergtosios Lietuvos kančias ir Tylos Bažnyčios klau simą tarptautinėje arenoje — pasauliniuose suvažiavimuose, studijų dienose, per radiją, televiziją ir spaudą.

Susirinkimo metu Chicago lietuvių katalikių moterų organizacijų atstovės išreiškė pri tarimą šiai patriotinei ir katalikiš kiai veiklai ir drauge ieškojo bū dų, kaip tinkamiaus būty galima sustiprinti ryšį tarp sąjungos valdybos ir visų išsibarsčiusių skyrių JAV-se. Buvo paliestas ir lėšų telkimo klausimas. LKMOPS valdyba buvo paprašyta su stiprinti informacinę pusę, tei kiant daugiau žinių spaudai apie veiklą. LKMOPS pirmininkė paž ymėjo, kad valdyba 3-4 kartus į metus leidžia biuletinį, labiau ciai atkreipdama dėmesį į atlik tus darbus tarptautinėje veikloje ir kietė vias dalyvavusias at stoves teikti daugiau žinių apie vietinę veiklą.

buvo prieita išvados, kad bū ty prasminga, jei Chicagoje esančios devynios lietuvių katali kių moterų organizacijos ne tik veikty paskirai kaip iki šiol, bet taip pat turėty savo jungtinę atsovybę, kuri reprezentuotų ir kalbėty visų Chicago katalikių moterų organizacijų vardu vi nėjimuose, suvažiavimuose bei

mas, kad ryšium su celibatu bu vo moterystės gyvenimas nepa grįstai žeminamas. Jis net įvel gia tauriai besimylinčių meilės projekcija amžinybėje. Pasisaky damas iš vienos pusės prieš he donizmą, autorius iš kitos pusės nusisuka nuo siauro puritoniz mo, pabrėždamas, kad tvarkin gas intymus gyvenimas moterystėje yra drąsiai leistinas ir pla čiai pasinaudotinas džiaugsmo šaltinis, visai suderinamas su do rylų keliu.

WASHINGTONO LIETUVĖS SU JAV VICEPREZIDENTO ŽMONA

Baltimorės priemiestyje Cockeysville geg. 12 d. įvyko iškilmingas baliaus, ruošiamas respubliko nų. Jame vadovavo ponė Judy Agnew (vice prezidento žmona), o programą atliko kitos žinomų amerikiečių žmonos. Į labai puošnias patalpas Hint Valley Inn buvo pakviesta apie 500 viešnių. Jų tarpe, prie specialaus stalo, dalyvavo keturios lietuvės: Elena

Ann yra viena iš pustuzinio šių metų debutančių.

— Gintaro baliaus visos buvusios debutantės, sudariusios Jaunųjų Lietuvių lygą, turėjo savo arbatėlę — pagerbti šių metų debutantes — gegužės 16 d., sekmadienį, Patricijos Traub namuose (Orland Parke). Patricija yra Bronės ir Stasio Janų (Yanas) duktė.

Mažeikienė, Rūta Penkiūnienė, Regina Petrutienė ir G. Genienė. Prie kito stalo vašinosi būsrys kitų tautybių ponijų. Mus visas, etninių grupių atstoves, pakvietė atsistoti ir pasveikino plojimais. Po to net keliomis progomis ponė Agnew su lietuvėmis pasikalbėjo ir padėjo už atsilankymą. Taip pat susitikom su kitų aukštų pareigūnų žmonomis, kurios buvo mums labai malonios ir draugiškos.

Pietūs prasidėjo invokacija, šitikimybės priesaika ir Marylando valst. respublikonų centro komiteto pirmininko, Lanknerio žodžiu. Įžanginę programą atliko solistė Nan Muntzing. Visos arijos buvo iš muzikinės filmos "Muzikos garsas." Sekė buvusių prezidentų žmonių inauguracijos balinių suknų modeliavimas. Šių balinių suknų kopijos buvo pasiūtos sekant originalias suknias, kurias yra Smithsonian muziejuje Washingtone. Žinoma, jų pagaminimas buvo brangus — kiekviena suknia buvo apdaušta tūkstančiu dolerių.

Ši programos dalis vadinosi "Pirmųjų damų paradas." Viso pasirodė 20 modeliutojų. Jų tarpe Vidaus reikalų ministerio žmona Rogers Morton, ponios Gilbert Gude ir Lawrence Hogan (kongresmanų žmonos), ponios Gleason ir Gullett (Washingtono metropolijos apskrėčių viršininkų žmonos). Ponė Morton replikavo prezidento Fillmore žmonos sukną iš 1850 metų (ružavasis satinas), p. Gude imitavo prezidentienę Coolidge (trumpa raudono aksomo suknia), p. H. Miller nukopijavo Theodore Roosevelt žmonos sukną iš fotografijos, nes tikra inauguracijos suknia buvo sunaikinta. Dabarinės prezidentienės inauguracinę sukną modeliavo p. Stanley Blair (jos vyras buvo kandidatas Marylando gubernatoriaus vietai). Prie gražios geltonos balinės suknios čia derinosi trumpas švarkelis. Modeliavo ir vyras. Jis parodė drabužius, kokius dėvės vyras, kai jo žmona bus Amerikos prezidentė... Tik neparodė, kaip tada apsirengs ponė "prezidentė"...

Visa ši popietė mums lietuviams paliko malonų atsiminimą. Kai mūsų vyrai kartais sunkiai prieina prie aukštų valdžios pareigūnų, mes tai lengviau atlikom su moterimis.

Eugenija Genienė

Kiek ilgai užteks žibalo atsargų?

Mokslininkų apskaičiavimu dabar laisvajame pasaulyje požemiuose yra apie 493 milijonai statinių žibalo. Iki 1990 metų laisvasis pasaulis sunaudos 465 mil. statinių žibalo. Taigi, ateinančioje žmonių gentkartėje bus sunaudoti beveik visi dabar žinomi žibalo šaltiniai laisvajame pasaulyje. Bet per tą laiką gali būti atrasti nauji šaltiniai ar vieton žibalo praplėstas naudojimas kita kuo.

Prievarta televizijoje

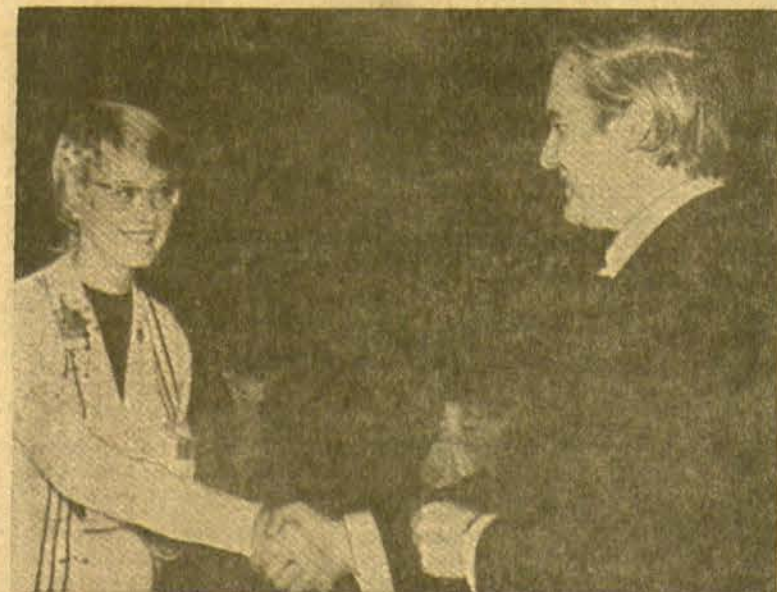
JAV Psichiatrų draugija atkreipia dėmesį, kad šaudymai vadinamose kaubojų filmuose paliko mintį, jog prievarta gali būti sukontroliuojama prievarta iš kitos pusės. NBC bendrovės iniciatyva jau antri metai pravedami tyrimai, kaip prievartos veiksmas televizijoje veikia į vaikus. Tai studijai praversti NBC bendrovė paskyrė 660,000 dolerių.

PAVOJINGIAUSI VAIRUOTOJAI — DIVORSUOTI

Surinkta's duomenimis 1950 - 1967 metais JAV keliuose buvo užmušta 737,395 žmonės, kas sudarė 25 mirtis kiekvienam kitų menščių kūrinį.

Bronė Sadauskienė, viena iš nedaugelio lietuvių Decatur, Ill., prie žydinčios magnolijos. Lietuvišku papročiu kiemą apsidūsi gausiomis gėlėmis, o į namus sutelkusi gausiai lietuviškų kūrinių.

Violeta Nešukaitytė, stalo teniso čempionė, priima atžymėjimo diplomą iš premjero W. Davis.